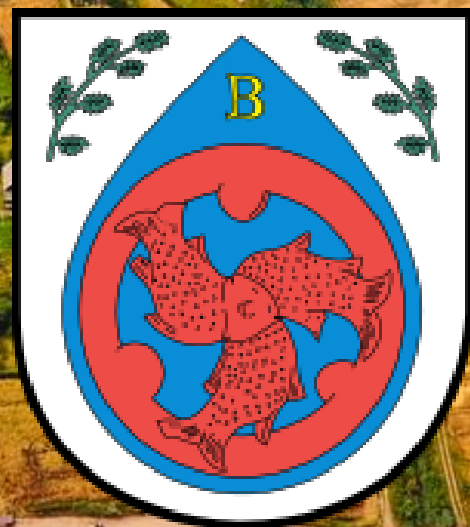

GMINNY PROGRAM

REWITALIZACJI

DLA GMINY BIERZWNIK

NA LATA 2023-2033

Bierzwnik 2023

OPRACOWANIE:

Urząd Gminy Bierzwnik

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki
i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka
komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Autorzy opracowania:

Skład zespołu:

Irma Kuznetsova – kierownik zespołu,

Iwona Nowacka

Waldemar Gaczyński

Michał Hudak – koordynator projektu.

*Szczególne podziękowania kierujemy również dla wszystkich
osób – mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli
organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, którzy
przyczynili się do powstania niniejszego dokumentu.*

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie	5
2.	Delimitacja obszaru rewitalizacji	7
3.	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	14
3.1.	Wprowadzenie	14
3.2.	Struktura przestrzenno-funkcjonalna.....	14
3.3.	Przyczyny degradacji obszaru	20
3.3.1.	<i>Sfera społeczna</i>	20
3.3.2.	<i>Sfera gospodarcza</i>	27
3.3.3.	<i>Sfera środowiskowa</i>	28
3.3.4.	<i>Sfera przestrzenno-funkcjonalna</i>	30
3.3.5.	<i>Sfera techniczna</i>	37
3.4.	Lokalne potencjały obszaru.....	39
3.5.	Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	41
4.	Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	43
5.	Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań	44
6.	Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.....	47
7.	Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	53
7.1.	Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	54
8.	Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	67
8.1.	Kompleksowość programu.....	67
8.2.	Koncentracja programu	67
8.3.	Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	67
8.3.1.	<i>Komplementarność przestrzenna</i>	68
8.3.2.	<i>Komplementarność problemowa</i>	68
8.3.3.	<i>Komplementarność proceduralno-instytucjonalna</i>	71
8.3.4.	<i>Komplementarność międzyokresowa</i>	72
8.3.5.	<i>Komplementarność źródeł finansowania</i>	72
9.	Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji.....	74
10.	Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji.....	76
10.1.	Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji.....	76
10.2.	Koszty zarządzania	77

10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu	78
11. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji.....	79
12. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji	82
12.1. Monitoring programu	82
12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych.....	83
12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu	83
13. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego.....	84
14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji	84
15. Specjalna Strefa Rewitalizacji	85
16. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	85
16.1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.....	85
16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	85
17. Załączniki	86
Załącznik nr 1a: Zasięg przestrzenny przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarze rewitalizacji Bierzwnik.....	86
Załącznik nr 1b: Zasięg przestrzenny przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarze rewitalizacji Breń	86
Załącznik nr 1c: Zasięg przestrzenny przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarze rewitalizacji Kolsk	86
Załącznik nr 1d: Zasięg przestrzenny przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarze rewitalizacji Łasko	86
Załącznik nr 2: Tabela ewaluacyjna.....	86
Załącznik nr 3: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	87
Spis tabel.....	88
Spis rycin.....	89

1. Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, **rewitalizacja** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja ta odwołuje się do najważniejszych zasad skutecznej rewitalizacji. Przede wszystkim jest to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie oraz adresowany jest tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie. Kluczową płaszczyzną wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji działań w tym, i w innych obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. Jak wskazuje Krajowa Polityka Miejska 2023, ze względu na to, że celem rewitalizacji jest równoczesna odnowa społeczna, gospodarcza, kulturowa, przestrzenna (w tym także techniczna) oraz środowiskowa, nadanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury muszą być środkiem, a nie celem rewitalizacji. Osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Należy zapewnić włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyć rezultaty rewitalizacji. Dlatego też bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik na lata 2023-2033 został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2021 r. poz. 485 ze zm.). Stanowi on narzędzie umożliwiające prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym uchwałą Nr LXV/475/23 Rady Gminy Bierzwnik z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik. Jednocześnie pełni funkcję strategii IIT (innego instrumentu terytorialnego), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w odniesieniu do przewidzianych w niej działań finansowych ze środków polityki spójności.

Uprzednio prace rewitalizacyjne w gminach prowadzone były głównie na podstawie Lokalnych Programów Rewitalizacji. W przypadku Gminy Bierzwnik był to Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Bierzwnik na lata 2019-2023, w którym ujęto 21 projektów (5 projektów głównych oraz 16 projektów uzupełniających).

Zmieniający się sposób rozumienia procesów rewitalizacji oraz doświadczenia polskich samorządów w tym zakresie, przyczyniły się do widocznej zmiany podejścia w metodyce wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Coraz częściej działania rewitalizacyjne odznaczają wieloaspektowy i zintegrowany charakter. Wzmocnienie roli interesariuszy rewitalizacji z jednoczesnym zwiększeniem partycypacji społecznej sprawiło, że Gminny Program Rewitalizacji stał się kluczową pozycją w systemie dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego.

By móc niniejszy Program traktować jako narzędzie praktyczne i zrozumiałe, konieczne jest wyjaśnienie kluczowych pojęć z zakresu rewitalizacji, które będą pojawiać się w poszczególnych częściach dokumentu:

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – to w szczególności:

1. mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach

mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 28);

2. mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
3. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
4. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
5. jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
6. organy władzy publicznej
7. podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

OBSZAR REWITALIZACJI – to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

2. Delimitacja obszaru rewitalizacji

Bierzwnik to gmina wiejska, położona w południowej części powiatu choszczeńskiego i województwa zachodniopomorskiego. Od północy i zachodu Gmina Bierzwnik sąsiaduje z gminami: Krzęcin, Choszczno i Drawno (wszystkie należą do powiatu choszczeńskiego), natomiast od południa i wschodu z gminami Strzelce Krajeńskie i Dobiegniew. Obie gminy należą do powiatu strzelecko-drezdeneckiego – wysuniętego najbardziej na północ powiatu z województwa lubuskiego. Powierzchnia gminy wynosi 240 km², co stanowi 18% powierzchni powiatu choszczeńskiego, a 4 698 jej mieszkańców stanowi blisko 10% populacji powiatu.

Podstawę prawną dla wyznaczonego w Gminie obszaru rewitalizacji stanowi uchwała Nr LXV/475/23 Rady Gminy Bierzwnik z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik.

Zgodnie z przedstawioną w powyższym rozdziale metodyką prac, przyjętą w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych, etap pierwszy dotyczył podziału Gminy na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. Takie działanie umożliwiło zebranie i przetworzenie, a w kolejnym kroku zagregowanie danych opisujących sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Wyznaczone w procesie delimitacji jednostki analityczne odzwierciedlają specyfikę danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej, a także sposobu zagospodarowania przestrzennego. Ważnym było również, aby w trakcie dokonywania podziału, uwzględnić intensywność użytkowania danego obszaru. Tak wypracowany podział sprawił, że dokonana w kolejnych etapach porównawcza analiza wskaźnikowa, przeprowadzona została w sposób uwzględniający zróżnicowanie przestrzenne Gminy.

Wyznaczanie jednostek poprzedzone było zebraniem danych kształtujących strukturę przestrzenną całej Gminy. Wyznaczając w procesie delimitacji jednostki analityczne starano się odzwierciedlić specyfikę danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej, a także sposobu zagospodarowania przestrzennego. Ważnym było również, aby w trakcie dokonywania podziału, uwzględnić intensywność użytkowania danego obszaru. Przystępując do podziału Gminy Bierzwnik na jednostki analityczne zdecydowano się skorzystać m.in. z granic obrębów ewidencyjnych, granic sołectw i poszczególnych miejscowości. Ostatecznie wyodrębniono 17 jednostek analitycznych. Tak wypracowany podział sprawił, że dokonana w kolejnych etapach porównawcza analiza wskaźnikowa, przeprowadzona została w sposób uwzględniający zróżnicowanie przestrzenne gminy.

Dane wyjściowe, które przyporządkowano dla ulic położonych na obszarze kilku jednostek analitycznych, zostały do nich rozdzielone proporcjonalnie do długości ulicy znajdującej się w danej jednostce analitycznej. Wykaz ulic i miejscowości zaliczonych do poszczególnych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1 Jednostki analityczne Gminy Bierzwnik

Jednostka analityczna		Wykaz ulic i/lub miejscowości
Lp.	Nazwa	
1	Bierzwnik-centrum	Ul. Cystersów, ul. Długa (częściowo), ul. Dworcowa (częściowo), ul. Jeziorna, ul. Kopernika (częściowo), ul. Mickiewicza (częściowo), ul. Sienkiewicza (częściowo), ul. Słoneczna (częściowo), ul. Szkolna (częściowo);
2	Bierzwnik-obrzeża	ul. Długa (częściowo), ul. Dworcowa (częściowo), ul. Dworzec kolejowy, ul. Krótka, ul. Kwiatowa, ul. Leśna, ul. Mickiewicza (częściowo), ul. Nowe Osiedle, ul. Sienkiewicza (częściowo), ul. Słoneczna (częściowo), ul. Szkolna (częściowo);
3	Breń	Breń;
4	Breń-sołectwo	Gajno, Kawno, Kunica;

5	Górzno	Górzno;
6	Jaglisko	Jaglisko;
7	Klasztorne	Klasztorne;
8	Kolsk	Kolsk, Krzywín;
9	Łasko	Łasko;
10	Łasko-sołectwo	Antoniewko, Chyże, Piaseczno, Wygon;
11	Ostromęcko	Kołecko, Ostromęcko;
12	Pławno-Rębusz	Bukowie, Grzywna, Kłodzin, Kosinek, Pławienko, Pławno, Rębusz, Sojec;
13	Płoszkowo	Budzice, Płoszkowo, Przeczno;
14	Starzyce	Starzyce;
15	Strumienno	Strumienno;
16	Zieleniewo	Zieleniewo;
17	Zieleniewo-sołectwo	Czapliśka, Dołżyna, Kruczaj, Malczewo, Trzebicż, Zdrójno, Zgorzel;

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik.

Szczegółowe dane dotyczące utworzonych jednostek analitycznych przedstawione zostały w poniższej tabeli. Największą jednostką pod względem liczby ludności jest „Bierzwnik-obrzeża”, w której zameldowane na pobyt stały i czasowy na koniec 2021 roku były 721 osoby¹, najmniejszą pod tym względem jednostką jest „Breń-sołectwo” w których w tym samym czasie zameldowanych było 47 osób. Pod względem powierzchni największą jednostką jest „Zieleniewo-sołectwo”, o powierzchni 63,2 km², a najmniejszą jest „Bierzwnik-centrum” o powierzchni 0,5 km².

Tabela 2 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Bierzwnik

Jednostka analityczna		Powierzchnia jednostki (km ²)	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)	Liczba mieszkańców	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców Gminy (%)
Lp.	Nazwa				
1	Bierzwnik-centrum	0,5	0,2%	371	7,9%
2	Bierzwnik-obrzeża	3,4	1,4%	721	15,4%
3	Breń	3,4	1,4%	530	11,3%
4	Breń-sołectwo	14,6	6,1%	47	1,0%
5	Górzno	17,6	7,3%	164	3,5%
6	Jaglisko	3,9	1,6%	121	2,6%

¹ dane ludnościowe dla jednostek analitycznych „Bierzwnik-centrum” i „Bierzwnik-obrzeża” są szacunkowe i wynikają z proporcjonalnego podziału liczby mieszkańców w stosunku do odcinka ulicy jaki zawiera się w granicach danej jednostki.

7	Klasztorne	15,0	6,3%	428	9,1%
8	Kolsk	8,7	3,6%	237	5,0%
9	Łasko	1,4	0,6%	235	5,0%
10	Łasko-sołectwo	39,2	16,3%	270	5,7%
11	Ostromięcko	28,4	11,8%	120	2,6%
12	Pławno-Rębusz	24,6	10,3%	522	11,1%
13	Płoszkowo	8,8	3,7%	279	5,9%
14	Starzyce	4,5	1,9%	85	1,8%
15	Strumienno	2,0	0,8%	74	1,6%
16	Zieleniewo	1,1	0,4%	400	8,5%
17	Zieleniewo-sołectwo	63,2	26,3%	94	2,0%

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik.

Sporządzony i przedstawiony powyżej podział Gminy na jednostki analityczne, daje możliwość prowadzenia analiz porównawczych, a także obserwacji zjawisk kryzysowych w dłuższym okresie. Rysunek na następnej stronie przedstawia podział Gminy Bierzwnik na jednostki analityczne w ujęciu przestrzennym.

Rycina 1 Mapa podziału Gminy Bierzwik na jednostki analityczne

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwik.

W kolejnym kroku zebrano i obliczono dla tych jednostek wskaźniki opisujące sferę: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Na ich podstawie wyznaczono wskaźniki syntetyczne, które posłużyły do określenia natężenia zjawisk kryzysowych dla każdej ze sfer. Zgodnie z przyjętą metodyką, do obszaru zdegradowanego włączone mogły zostać jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej był niższy niż 0 oraz, dla których zidentyfikowano nagromadzenie negatywnych zjawisk w przynajmniej jednej z pozostałych sfer. Poniższa tabela przedstawia jednostki analityczne, które spełniały powyższe kryteria wraz z wartością wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz oznaczeniem występowania negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej (gdzie „-” oznacza występowanie negatywnych zjawisk, a „+” ich brak). Były to jednostki: **Starzyce, Łasko-sołectwo, Łasko, Górzno, Kolsk, Bierzwnik-centrum, Breń-sołectwo, Bierzwnik-obrzeża, Breń, Pławno-Rębusz**. Ponadto przedstawiona została liczba ludności w poszczególnych jednostkach analitycznych oraz jej udział w całkowitej powierzchni Gminy.

Tabela 3 Zestawienie jednostek analitycznych obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Bierzwnik

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej	Zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej	Zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	Zjawiska kryzysowe w sferze technicznej	Liczba ludności w jednostce analitycznej	Udział w całkowitej ludności i Gminy	Pow. jednostki analitycznej (km ²)	Udział w całkowitej pow. Gminy (%)
Starzyce	-0,584	+	+	-	+	85	1,8%	4,457	1,9%
Łasko-sołectwo	-0,378	-	-	-	-	270	5,7%	39,158	16,3%
Łasko	-0,241	-	+	-	+	235	5%	1,404	0,6%
Górzno	-0,174	+	+	-	+	164	3,5%	17,594	7,3%
Kolsk	-0,157	-	-	+	+	237	5%	8,651	3,6%
Bierzwnik-centrum	-0,150	+	+	+	-	371	7,9%	0,461	0,2%
Breń-sołectwo	-0,149	-	-	-	-	47	1,0%	14,614	6,1%
Bierzwnik-obrzeża	-0,127	+	+	+	-	721	15,4%	3,422	1,4%
Breń	-0,051	+	-	-	-	530	11,3%	3,41	1,4%
Pławno-Rębusz	-0,024	+	-	+	-	522	11,1%	24,641	10,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik.

W konsekwencji dało to podstawę do zakwalifikowania ich do obszaru zdegradowanego o udziale w powierzchni całej Gminy wynoszącym 49,1%, zamieszkałym przez 67,7% ludności całej Gminy. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby ludności i powierzchni obszaru niemożliwe było objęcie procesem rewitalizacji całego obszaru zdegradowanego. Dlatego należało podjąć działania na rzecz wyznaczenia obszaru o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, zmagającego się z problemami w pozostałych sferach oraz będącego kluczowym dla rozwoju lokalnego.

Jako obszar rewitalizacji w Gminie Bierzwnik wyznaczono cztery jednostki analityczne: „**Bierzwnik-centrum**”, „**Łasko**”, „**Kolsk**” i „**Breń**”, które stworzyły cztery podobszary rewitalizacji.

- „**Bierzwnik-centrum**” – jest to jednostka znajdująca się w centralnej części Gminy Bierzwnik, której powierzchnia wynosi 0,5 km², co daje 0,2% powierzchni całej Gminy. Obszarem rewitalizacji

proponuje się objąć 80% powierzchni jednostki, czyli 0,4km². Jednostkę tę zamieszkuje 371 osób, które stanowią 7,9% ludności Gminy. Jest to najgęściej zaludniona jednostka Gminy (804 os./km²). Jest jednostką istotną dla rozwoju Gminy. Zaspokaja potrzeby mieszkańców również z obszarów ją otaczających jak i terenu całej Gminy. Na terenie jednostki znajdują się m.in.: Urząd Gminy w Bierzwniku, Ochotnicza Straż Pożarna Bierzwnik, Przedszkole Gminne, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury w Bierzwniku, Posterunek Policji, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Kościół pw. Matki Bożej Szkaplerznej, żłobek gminny, a także inne usługi służące lokalnej społeczności.

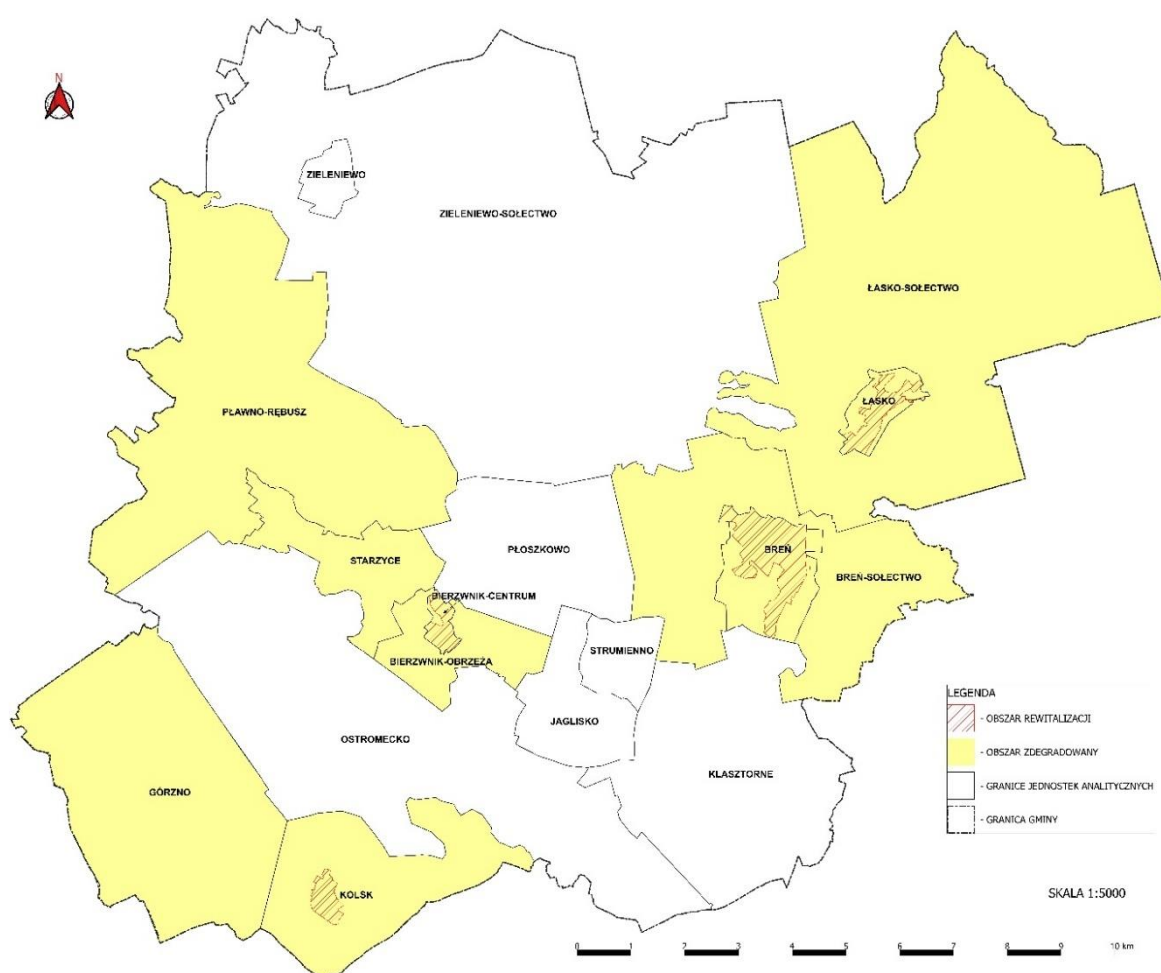
W jednostce „Bierzwnik-centrum” zdiagnozowano szczególne nagromadzenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej i technicznej. Problemy w sferze społecznej występowały w obszarach: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, osób ze szczególnymi potrzebami oraz kapitału ludzkiego i aktywności społecznej. Z kolei w sferze technicznej zjawiska kryzysowe występowały w obszarze stanu technicznego przestrzeni publicznej. Jednostka posiada najbardziej negatywne natężenie zjawisk w sferze technicznej ze wszystkich analizowanych jednostek analitycznych. Wskazać należy m.in. wysoką liczbę obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym.

- **„Breń”** – to jednostka położona we wschodniej części Gminy. „Breń” zamieszkuje jest przez 530 osób co stanowi 11,3% ludności Gminy, obejmuje powierzchnię 3,4 km² co stanowi 1,4% powierzchni jej terytorium. Obszarem rewitalizacji proponuje się objąć zamieszkałą część jednostki stanowiącą ponad 51% jej powierzchni, czyli ok 1,75km². Na terenie jednostki znajdują się m.in.: Ochotnicza Straż Pożarna Breń, świetlica wiejska i Kościół pw. Świętego Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny. W jednostce „Breń” zdiagnozowano szczególne nagromadzenie negatywnych zjawisk w 4 z 5 badanych sfer: społecznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Problemy w sferze społecznej występowały w obszarach: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, osób ze szczególnymi potrzebami, kapitału ludzkiego, poziomu edukacji i aktywności społecznej. Natomiast w sferze środowiskowej zdiagnozowano je w obszarze pokrycia azbestem. Z kolei w sferze funkcjonalno-przestrzennej zdiagnozowano je w obszarach: dostępności infrastruktury publicznej oraz ładunku przestrzennego. W sferze technicznej zjawiska kryzysowe występowały w obszarze stanu technicznego oraz przestrzeni publicznej. Wskazać należy m.in. niskie średnie wyniki z egzaminów ósmoklasisty oraz wysoki odsetek obiektów komunalnych w złym stanie technicznym.
- **„Łasko”** – to jednostka położona w północno-wschodniej części Gminy. „Łasko” zamieszkuje jest przez 235 osób co stanowi 5,0% ludności Gminy i obejmuje powierzchnię 1,4 km² co stanowi 0,6% powierzchni jej terytorium. Gęstość zaludnienia na jej obszarze wynosi 167 os./km². Na terenie jednostki znajdują się m.in.: Szkoła Podstawowa, Ochotnicza Straż Pożarna Łasko i Kościół pw. Świętego Antoniego z Padwy. Obszarem rewitalizacji proponuje się objąć zamieszkałą część jednostki stanowiącą blisko 50% jej powierzchni, czyli ok 0,65km². W jednostce „Łasko” zdiagnozowano **szczególne nagromadzenie negatywnych zjawisk** w 3 z 5 badanych sfer: **społecznej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej**. Problemy w sferze społecznej występowały w obszarach: bezrobocia, ubóstwa, osób ze szczególnymi potrzebami, kapitału ludzkiego, poziomu edukacji i aktywności społecznej. Natomiast w sferze gospodarczej zdiagnozowano je w obszarze aktywności gospodarczej. Z kolei w sferze funkcjonalno-przestrzennej zdiagnozowano je w obszarach: dostępności infrastruktury publicznej oraz ładunku przestrzennego. Wskazać należy m.in. na duży udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej licznie bezrobotnych, jedną z najwyższych liczby dzieci korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów, jeden z najwyższych wskaźników udziału osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym czy niskie średnie wyniki z egzaminów ósmoklasisty.

- „Kolsk” – to jednostka położona w południowej części Gminy. „Kolsk” zamieszkały jest przez 237 osób co stanowi 5,0% ludności Gminy, obejmuje powierzchnię 8,7 km² co stanowi 3,6% powierzchni jej terytorium. Obszarem rewitalizacji proponuje się objąć zamieszkałą część jednostki stanowiącą tylko blisko 5% jej powierzchni, czyli ok 0,38km². Na terenie jednostki znajdują się m.in.: Dom Pomocy Społecznej im. Bpa Stanisława Stefanka w Kolsku, Kościół pw. Matki Bożej Anielskiej.

W jednostce „Kolsk” zdiagnozowano szczególnie nagromadzenie negatywnych zjawisk w 3 z 5 badanych sfer: społecznej, gospodarczej i środowiskowej. Problemy w sferze społecznej występowały w obszarach: bezrobocia, ubóstwa, osób ze szczególnymi potrzebami i kapitału ludzkiego. Natomiast w sferze gospodarczej zdiagnozowano je w obszarze aktywności gospodarczej. Z kolei w środowiskowej zjawiska kryzysowe występowały w obszarze pokrycia azbestem. Wskazać należy m.in. wysoki odsetek korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej, niską liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym, brak nowych podmiotów zarejestrowanych w 2021 roku, największą powierzchnię materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców.

Rycina 2 Poglądowa mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Bierznik

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierznik.

Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi łącznie **3,18 km²**, stanowi to **1,3%** całkowitej powierzchni Gminy. Natomiast liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji wynosi **1 373**, co stanowi **29,2%** liczby ludności Gminy.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Wprowadzenie

Diagnoza szczegółowa opracowana w niniejszym rozdziale dotyczy wyznaczonego **obszaru rewitalizacji** przyjętego w uchwale Nr LXV/475/23 Rady Gminy Bierzwnik z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik i wyznaczonego na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik oraz konsultacji społecznych. Obszar rewitalizacji został poddany diagnozie szczegółowej w oparciu o podział na 4 podobszary rewitalizacji: Bierzwnik, Breń, Łasko oraz Kolsk.

Celem diagnozy szczegółowej **jest zbadanie występujących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem ich przyczyny**, a także lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązanie istniejących problemów.

Problemy, trendy i tendencje opisane za pomocą danych ilościowych, uszczegółowione zostały analizą jakościową, w której wykorzystano różnorodne metody diagnostyczne (w tym ankiety, wywiady, dyskusje, rozmowy, warsztaty) zapewniając tym samym **włączenie interesariuszy rewitalizacji** już na etapie diagnozowania.

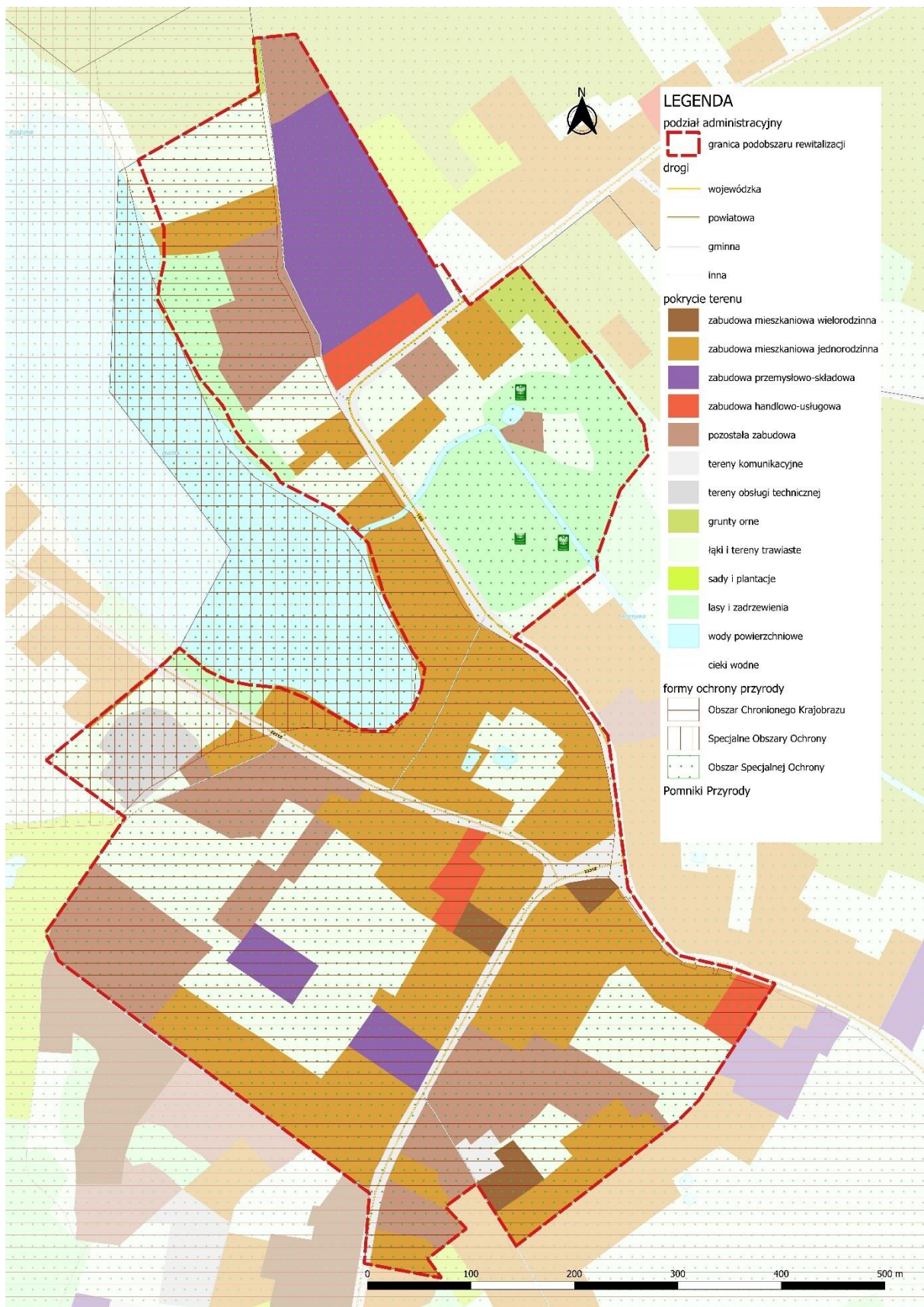
3.2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna

Wyznaczony w Gminie Bierzwnik obszar rewitalizacji, obejmuje obszar zabudowany czterech wsi: Bierzwnik, Breń, Łasko i Kolsk. Dominuje w nich zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa z towarzyszącą zabudową usługową i przemysłową. Na tym tle wyróżnia się podobszar Bierzwnik, który ma bardziej wielofunkcyjny charakter. W Bierzwniku siedzibę mają władze samorządowe i najważniejsze jednostki pomocnicze (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury w Bierzwniku, Biblioteka Publiczna, Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Dziedzictwa Cystersów Bierzwnickich) mieści się tutaj również komisariat Policji, administracja Nadleśnictwa Bierzwnik, oddział poczty polskiej. Towarzyszy temu koncentracja obiektów handlowych i punktów usługowych. Ponadto w granicach podobszaru rewitalizacji Bierzwnik znajduje się park gminny i wzgórze klasztorne, na którym znajdują się pozostałości klasztoru cystersów – największej atrakcji turystycznej Gminy.

Bierzwnik położony jest nad południowymi brzegami jeziora Kuchta. Głównymi ciągami komunikacyjnymi biegnącymi w podobszarze rewitalizacji Bierzwnik jest, droga wojewódzka nr 160 łącząca Bierzwnik z Choszcznem na północy i Dobiegniewem na południu. Pozostałe miejscowości wchodzące w skład obszaru rewitalizacji skomunikowane są za pomocą sieci dróg gminnych.

Na podobszarze Bierzwnik występują powierzchniowe formy ochrony przyrody (Obszar specjalnej Ochrony Natura 2000, Specjalny Obszar Chroniony Natura 2000, Obszar Chronionego Krajobrazu (F-Bierzwnik) oraz zewidencjonowano Wieloobiektowy pomnik przyrody (Dąb Szypułkowy, oraz Buk Pospolity). Podobszar leży poza granicami obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Rycina 3 . Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Bierzwnik

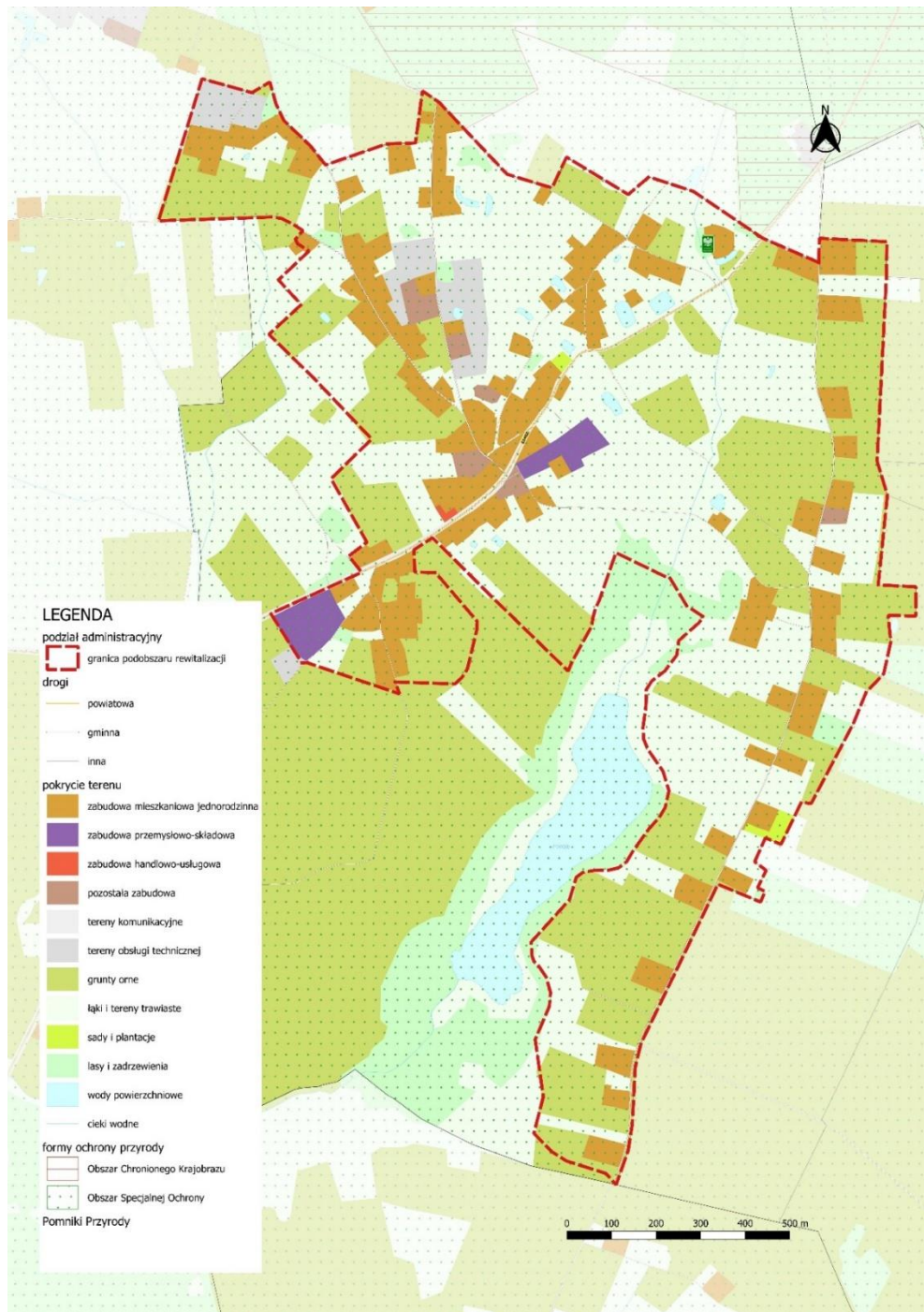

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Drugim podobszarem rewitalizacji jest Breń, którego granice, jak wcześniej wskazano, obejmują teren zabudowany miejscowości. Pod względem funkcjonalno-przestrzennym dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa. W granicach tej jednostki znajduje się świetlica wiejska, Kościół Rzymskokatolicki pw. Józefa Oblubieńca NMP. Funkcje rekreacyjne we wsi spełnia boisko ze sztuczną nawierzchnią do gry w siatkówkę.

Na podobszarze Breń występują powierzchniowe formy ochrony przyrody (Obszar specjalnej Ochrony Natura 2000, Obszar Chronionego Krajobrazu (F-Bierzwnik) oraz zewidencjonowano jednoobiektowy pomnik przyrody (Dąb Szypułkowy). Podobszar leży poza granicami obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Rycina 4 Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Breń

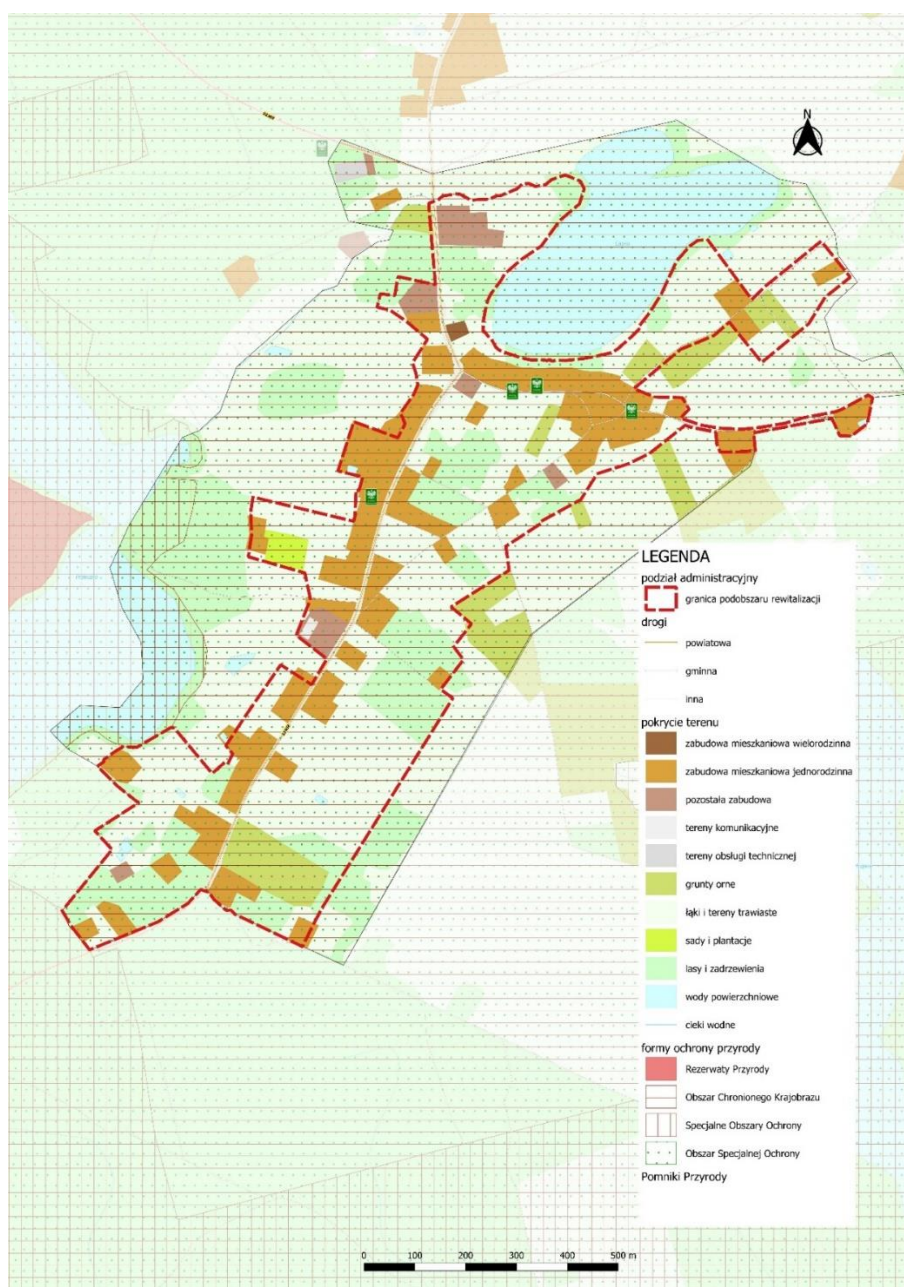

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Trzecim z podobszarów jest miejscowość Łasko, zlokalizowana w północno-wschodniej części Gminy. Podobnie jak w przypadku poprzedniej jednostki obejmuje ona teren zabudowany w którym dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa. Wieś otoczona jest lasami Puszczy Drawskiej pomiędzy brzegami jezior Okrągłym i Przytoczno. Początki rozwoju zabudowy w tym miejscu związane były z uruchomieniem w 1650 r. huty szkła. Aktualnie w granicach podobszaru znajduje się świetlica wiejska, Ochotnicza Straż Pożarna, Kościół Rzymskokatolicki pw. Św. Antoniego z Padwy.

Na podobszarze Łasko występują powierzchniowe formy ochrony przyrody (Obszar specjalnej Ochrony Natura 2000, Specjalny Obszar Chroniony Natura 2000, Obszar Chronionego Krajobrazu (F-Bierzwnik) oraz zewidencjonowano Wieloobiektowy pomnik przyrody (Kasztanowiec Zwyczajny, Platan Klonolistny, Jesion Wyniosły, Żywotnik Zachodni). Podobszar leży poza granicami obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Rycina 5 Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Łasko

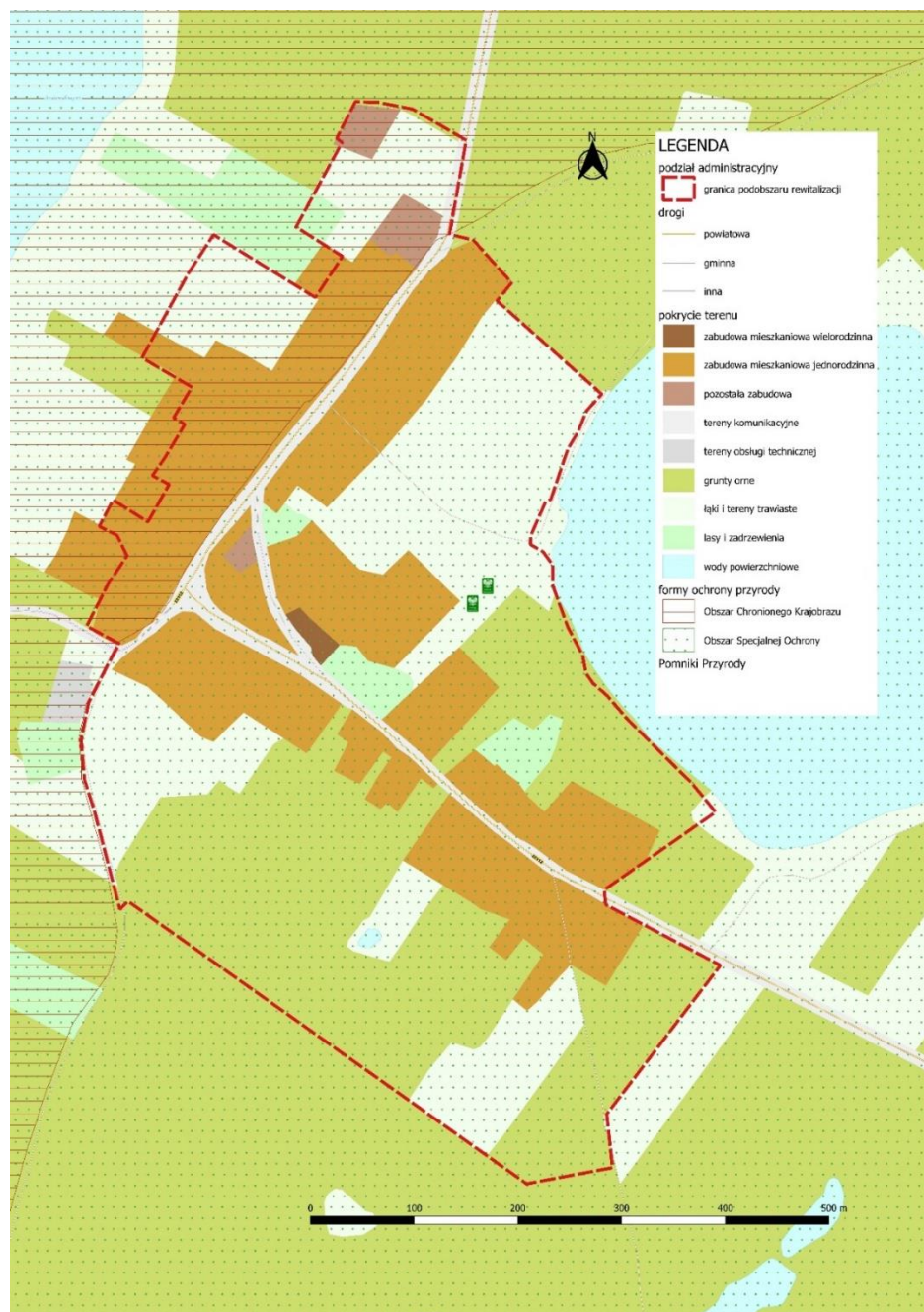

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Czwartym, ostatnim podobszarem rewitalizacji jest zlokalizowana w południowej części gminy niewielka miejscowość Kolsk. W granicach podobszaru znalazły się tereny zabudowane miejscowości wśród których dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa. Wieś oddzielona jest od pozostałej części gminy rozległym obszarem leśnym oraz linią kolejową nr 351 relacji Poznań Główny – Szczecin Główny. W granicach podobszaru znajduje się Kościół filialny pw. Matki Bożej Anielskiej, budynek po Ochotniczej Straży Pożarnej, oraz niepubliczny Dom Pomocy Społecznej im. Bpa Stanisława Stefanka.

Na podobszarze Kolsk występują powierzchniowe formy ochrony przyrody (Obszar specjalnej Ochrony Natura 2000, Obszar Chronionego Krajobrazu (F-Bierzwnik) oraz zewidencjonowano Wieloobiektowy pomnik przyrody (Dąb Szypułkowy). Podobszar leży poza granicami obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Rycina 6 Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Kolsk

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane jest 31 obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Bierzwnik, z czego 4 wpisane zostały również do wojewódzkiego rejestru zabytków. Szczegółowy wykaz ww. obiektów z ich lokalizacją przedstawiony został w poniższej.

Tabela 4. Lista obiektów zabytkowych znajdujących się na obszarze rewitalizacji ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy

Obiekt/funkcja pierwotna	Adres	Obiekty wpisane do rejestru zabytków	Nr z otrzymanego wykazu od WUOZ
BIERZWNIK			
Klasztor Pocysterski	Cystersów 1	Tak	Nr 413 z 10.09.1992r.
Kościół p.w. MB Szkaplerznej	Cystersów 1	Tak	Nr 412 z 9.09.1992r.
Kościół i Klasztor pocysterski (teren)	Cystersów 1	Tak	Nr 410 z 5.09.1992r.
Browar gotycki	Cystersów 1	Tak	Nr 411 z 8.09.1992r.
Park Dworski	Mickiewicza	Nie	-
Cmentarz przyklasztorny	Cystersów 1	Nie	-
Dzwonnica przykościelna	Cystersów 1	Nie	-
Cmentarz	Sienkiewicza	Nie	-
Zespół folwarczny	Cystersów	Nie	-
Stajnia w zespole folwarcznym	Na łuku ul. Mickiewicza	Nie	-
Chlewnia w zespole folwarcznym	Naprzeciwko Cystersów 2, po północnej stronie założenia folwarcznego	Nie	-
Spichlerz w zespole folwarcznym	We wschodniej części założenia folwarcznego, przy drodze Bierzwnik-Płoszkowo	Nie	-
Stodoła	Długa 8	Nie	-
Chałupa i stajnia	Mickiewicza 4	Nie	-
Magazyn i stróżówka w zespole folwarcznym	W zachodniej części założenia folwarcznego	Nie	-
Poczta	Dworcowa 19	Nie	-
Remiza strażacka	Jeziorna 4	Nie	-
BREŃ			
Cmentarz ewangelicki	W obrębie współczesnego cmentarza komunalnego	Nie	-
Most drogowy	Na drodze Recz-Dobiegiew na potoku bez nazwy	Nie	-
Chałupa	Breń 40	Nie	-
Chałupa	Breń 102	Nie	-
Kościół p.w. św. Józefa	w centrum wsi	Nie	-
Dom	Breń 89	Nie	-
ŁASKO			
Remiza strażacka	Łasko 29	Nie	-
Chałupa	Łasko 66	Nie	-
Kościół p.w. św. Józefa	W północnej części wsi na rozwidleniu dróg	Nie	-
KOLSK			
Cmentarz ewangelicki	W zachodniej części wsi, przy rozwidleniu dróg	Nie	-
Cmentarz rzymskokatolicki	W zachodnie części wsi, przy rozwidleniu dróg	Nie	-
Stodoła	Kolsk 19	Nie	-
Stodoła	Kolsk 34	Nie	-
Dwór	Kolsk 46	Nie	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Bierzwnik.

3.3. Przyczyny degradacji obszaru

3.3.1. Sfera społeczna

Wyznaczony w Gminie Bierzwnik obszar rewitalizacji charakteryzuje się nagromadzeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Analiza wskaźnikowa wykonana na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała problemy szczególnie w zakresie bezrobocia, przestępczości, kapitału społecznego, poziomu edukacji i aktywności społecznej, w których średnia wartość większości analizowanych wskaźników notowała wartości gorsze od średniej dla całej Gminy. W mniejszym stopniu zdiagnozowano również nagromadzenie negatywnych zjawisk w obszarze ubóstwa oraz liczby osób ze szczególnymi potrzebami. W tych obszarach część jednostek analitycznych obszaru rewitalizacji osiągnęła również wartości wskaźników gorsze od średniej dla Gminy.

W poniższej tabeli przedstawiono porównanie wybranych wskaźników dotyczących sfery społecznej pomiędzy podobszarami rewitalizacji, obszarem rewitalizacji a średnią gminną.

Tabela 5 Porównanie wskaźników dla sfery społecznej poszczególnych podobszarów rewitalizacji, całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Bierzwnik

Zakres	Nazwa wskaźnika	Bierzwnik	Breń	Łasko	Kolsk	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	5,83	9,26	9,6	6,72	7,85	5,75
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	72,6	70	75	66,7	71	67%
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	4,2	6,5	7,2	4,5	5,6	6%
	Udział osób bezrobotnych w wykształceniu podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	27,8	26,7	50	33,3	34,5	27%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	16,5	23,8	27,3	33,3	25,2	25%
Ubóstwo	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	3,6	4	9,4	5,1	5,5	6%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	4,5	19	27,3	41,7	23,1	25%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	0	0	4,5	0	1,1	2%
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej	9 384,96	4984,53	4886,09	9886,1	7285,42	7277,53
	Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	4,3	10,26	21	0	8,9	6,4

Przestępczość	Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	10,6	9,43	12,8	12,7	11,4	14,35
	Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	76,8	32,1	4,26	12,7	31,46	26,56
	Liczba czynów karalnych popełnionych przez nieletnich (13-17 lat) w ogólnej liczbie stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi)	2,8	0	0	0	0,7	0
	Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,67	1,32	0	0	0,49	1,36
Osoby ze szczególnymi potrzebami	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	22,5	9,5	27,3	25	21,07	22%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	23,2	19	13,6	8,3	16,02	17%
Kapitał społeczny	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	18,1	17	19,6	8,9	15,9	18%
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	42,64	35,8	51,2	61,2	47,7	35,17
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	24,5	21,9	27,2	34,6	27,05	21%
	Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	3,2	3,4	4,3	1,3	3,05	4%
	Udział dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	3,6	3,6	5,1	2,5	3,7	4%
	Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2021/2015	95,4	93	99,2	107,7	98,8	95%
Poziom Edukacji	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	54	47	47	54	50,5	52,24
Aktywność Społeczna	Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	0,03	0,19	0,43	0,42	0,27	0,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwik.

Bezrobocie

Opis przyczyn degradacji obszaru należy rozpocząć od obszaru bezrobocia. W diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji podsumowując analizę wskaźnikową w obszarze bezrobocia wskazano że sytuacja na rynku pracy w gminie Bierzwik jest niekorzystna. W 2021 roku udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie wyniósł 9,2% i był wyższy od wartości tego wskaźnika notowanych dla powiatu choszczeńskiego i województwa zachodniopomorskiego. Obszar bezrobocia został zbadany za pomocą pięciu wskaźników: liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym, udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych, udziału osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym, udziału osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych oraz odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej.

Obszar rewitalizacji traktowany jako całość notuje wartości uśrednione gorsze od średnich dla całej Gminy w przypadku czterech z pięciu podanych wskaźników. Lepiej od średniej dla Gminy obszar rewitalizacji wypada tylko w przypadku udziału osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym. Podobszarem w którym wartości wszystkich wskaźników są gorsze od średniej dla Gminy jest Łasko.

Oceniając rynek pracy przez pryzmat ofert pracy pojawiających się na popularnych portalach z ogłoszeniami, zwraca uwagę bardzo uboga oferta wolnych miejsc pracy (pojedyncze ogłoszenia). Większe możliwości zatrudnienia dają najbliższe ośrodki miejskie takie jak Choszczno i Dobiegniew.

W obszarze bezrobocia uwagę należy zwrócić na:

- wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w całym obszarze rewitalizacji. Średnia dla obszaru rewitalizacji wyniosła 71% wobec 67% w całej Gminie,
- znaczący udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych. Średnia dla obszaru rewitalizacji 34,5% wobec 27 % dla całej Gminy. Najwyższa wartość analizowanego wskaźnika notuje podobszar Łasko (50%),
- wyższy, od średniej dla gminy, poziom liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (blisko dwukrotnie wyższy w podobszarach Breń i Łasko).

Ubóstwo

Zjawisko ubóstwa odnosi się do poziomu zaspokojenia potrzeb osób, rodzin, gospodarstw domowych do poziomu ich zaspokojenia przez innych członków społeczeństwa. Odnosi się ono do zjawisk takich jak niedostatek i bieda, czego skutkiem jest m.in. bezradność, brak motywacji, wykluczenie społeczne i obniżenie poziomu życia. Oznacza to, że ubóstwo charakteryzują nadmierne rozpiętości w poziomie zaspokojenia potrzeb w społeczeństwie.

Problem ubóstwa w Gminie Bierzwnik został zbadany za pomocą pięciu wskaźników. Porównano udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców, odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej, odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej, kwotę wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej, liczbę uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów.

Największa koncentracja stanów kryzysowych w obszarze ubóstwa ponownie występuje w podobszarze Łasko. Z pięciu badanych wskaźników w przypadku czterech wartości dla tej jednostki są gorsze zarówno od średniej dla Gminy jak i całego obszaru rewitalizacji. W przypadku pozostałych jednostek wartości wskaźników gorsze od średniej dla Gminy notuje się w jednym lub dwóch z pięciu wskaźników. Najbardziej zbliżone do średniej w Gminie są wyniki wskaźnika „udziału osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców” (wartości w poszczególnych jednostkach zawierają się w przedziale 3,6% - 9,4%, wobec średniej w Gminie na poziomie 6%). W przypadku pozostałych wskaźników rozbieżności są dużo większe.

W obszarze ubóstwa szczególną uwagę należy zwrócić na:

- blisko dwukrotnie wyższy poziom odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej od średniego dla Gminy w przypadku podobszaru Kolsk (41,7% wobec 25% w Gminie),
- ponad dwukrotnie wyższy poziom wskaźnika liczby uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów od średniej dla Gminy w przypadku podobszaru Łasko (21% na podobszarze rewitalizacji wobec 16,49% w Gminie),

Pogłębiające się zjawisko ubóstwa niesie za sobą wiele negatywnych skutków, które są odczuwane nie tylko przez osoby bezpośrednio nim dotknięte, ale także przez ogół społeczności lokalnej. Rosnąca frustracja w związku z trudną sytuacją życiową może prowadzić do występowania patologii społecznych, konfliktów rodzinnych, a w skrajnych przypadkach także przemocy. Skutki takich zachowań są również negatywnie odczuwane przez społeczeństwo. Sytuacja ta jest szczególnie niekorzystna w przypadku, gdy ubóstwem dotknięta jest większa grupa mieszkańców, która często koncentruje się w niektórych obszarach na terenie Gminy. Skupiska osób ubogich sprzyjają występowaniu m.in. kradzieży, napadów lub innych przestępstw, które przyczyniają się do obniżenia bezpieczeństwa w danych przestrzeniach publicznych. W konsekwencji obszary te są dotknięte wykluczeniem, a także swego rodzaju stygmatyzacją, która dodatkowo pogłębia negatywne zjawiska.

Kapitał społeczny

Kapitał społeczny to obszerne pojęcie na pograniczu socjologii i ekonomii, które dotyczy całości stosunków społecznych w obrębie danej zbiorowości, umożliwiających w przyszłości nawiązywanie innych konstruktywnych relacji społecznych. W kontekście samorządu nie sposób mówić o kapitale społecznym w oderwaniu od kwestii tendencji demograficznych, zmian w poszczególnych grupach ekonomicznych oraz zastępowalności pokoleń na rynku pracy.

Ponadto analizę sytuacji kapitału społecznego w Gminie, podobnie jak innych aspektów, poparto badaniem wskaźnikowym. W obszarze kapitału społecznego badano: udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców, udział dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców, dynamikę zmiany liczby mieszkańców 2021/2015. Cztery z sześciu badanych wskaźników dla obszaru rewitalizacji wypadły gorzej od wartości uśrednionych dla całej Gminy.

Obszar rewitalizacji w 2021 roku zamieszkiwały 1 373 osoby, z czego 530 było mieszkańcami podobszaru Breń, 371 było mieszkańcami podobszaru Bierzwnik, 237 było mieszkańcami podobszaru Kolsk i 235 było mieszkańcami podobszaru Łasko.

Analizując udział poszczególnych grup wiekowych wśród populacji obszaru rewitalizacji, można zauważyć, że udział ludności w wieku produkcyjnym wynosi od 53,2% w Łasku do 61,1% w Breniu, w całym obszarze rewitalizacji udział ludności w wieku produkcyjnym stanowi 58%. Znacznie większe rozbieżności występują jeśli porównać udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. W przypadku udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym najmniej mieszkańców w tym wieku zamieszkuje podobszar Kolsk (8,9%), a najwięcej Łasko (19,6%). Natomiast najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym mieszka w podobszarze Breń (21,9%), a najwięcej w podobszarze Kolsk (34,6%). Łącznie w obszarze rewitalizacji ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 16,3%, a w wieku poprodukcyjnym 25,7%.

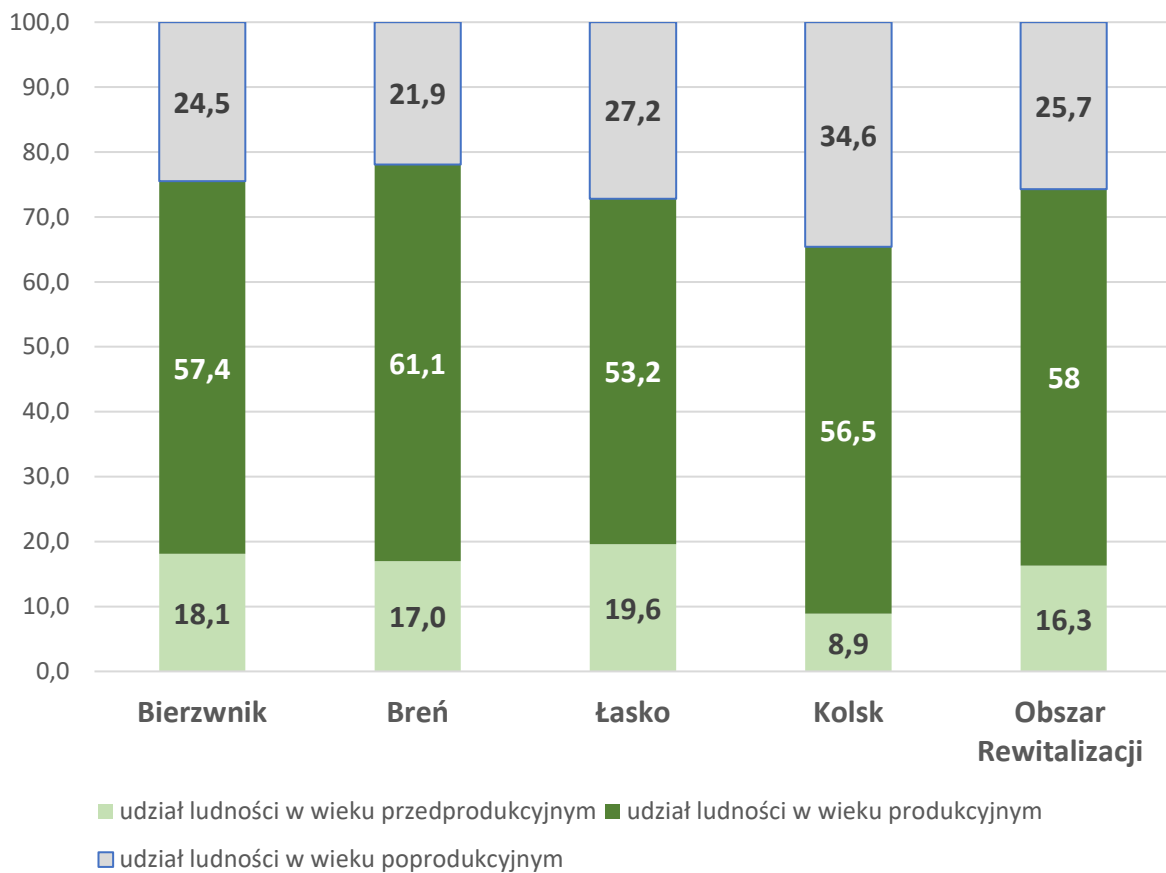
W obszarze kapitału społecznego uwagę należy zwrócić na:

- niekorzystną dynamikę zmian liczby mieszkańców (depopulacja) - w trzech z czterech podobszarów rewitalizacji liczba mieszkańców na koniec 2021 roku była mniejsza od liczby mieszkańców na koniec 2015 roku. Na tym tle pozytywnie wyróżnia się podobszar Kolsk.
- wysoki udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym w podobszarze Łasko (51,2) i Kolsk (61,2).

Zachodzące zmiany struktury wiekowej mieszkańców obszaru rewitalizacji, obserwowane na podstawie wartości wskaźnika dynamiki zmiany liczby mieszkańców pomiędzy 2021 a 2015 rokiem, implikują konieczność podejmowania odpowiednich kroków zarówno w zakresie usług społecznych, jak i dostosowania infrastruktury i przestrzeni do zwiększających się potrzeb starszych mieszkańców. Z ww. danych wynika, że w jednostkach obszaru rewitalizacji ubywa mieszkańców. Wyjątek stanowi podobszar „Kolsk” w którym zanotowano prawie

ośmioprocentowy przyrost populacji względem roku bazowego. W pozostałych jednostkach ubytek liczby mieszkańców wyniósł od 0,8% w przypadku Łaska do 7% w przypadku podobszaru Breń. Aby przerwać negatywne trendy demograficzne, nie należy zapominać również o młodszych grupach wiekowych. Zapewnienie odpowiednich miejsc pracy, infrastruktury do spędzania czasu wolnego oraz miejsc opieki nad dziećmi, może spowodować napływ i zwiększenie udziału osób w wieku produkcyjnym. Osiedlenie się w atrakcyjnym otoczeniu może również wpłynąć na podejmowanie decyzji o założeniu rodziny, a w konsekwencji zwiększeniu udziału najmłodszych obywateli. Szczególnie atrakcyjne do zamieszkania dla młodych ludzi są obecnie miejsca, gdzie w niewielkiej odległości można zaspokoić potrzeby związane m.in.: z opieką nad dziećmi, pracą o odpowiednim wynagrodzeniu, ale również miejsca, gdzie można realizować swoje pasje, rozwijać się oraz spędzać aktywnie czas.

Rycina 7 Struktura wieku ludności w podobszarach rewitalizacji i w całym obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Poziom edukacji

Na terenie obszaru rewitalizacji znajdują się dwie z trzech działających w Gminie szkół podstawowych. Do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Dziedzictwa Cystersów Bierzwnickich w Bierzwniku chodzą dzieci z Bierzwnika, Kolska, Górzna, Klasztornego, Rębusza, Starzyc i Płoszkowa, natomiast do Szkoły podstawowej im. Janusza Korczaka w Łasku uczęszczają dzieci z podobszaru Łasko i Breń. Lepiej na egzaminie ósmoklasisty poradzili sobie uczniowie szkoły w Bierzwniku (średnia z 3 przedmiotów na poziomie 54%), a gorzej uczniowie szkoły w Łasku (średnia z 3 przedmiotów na poziomie 47%).

Aktywność społeczna

Aktywność społeczna mieszkańców przejawia się m.in. liczbą i częstotliwością inicjatyw oddolnych oraz liczbą uczestników tychże wydarzeń, ponadto jednak z pewnością wpływa na nią także funkcjonowanie stowarzyszeń i organizacji pozarządowych – atrakcyjność i jakość ich oferty dla różnego rodzaju mieszkańców. Zróżnicowanie to wynika m.in. z uwagi na wiek uczestników życia publicznego, ich zamożność, status społeczny czy najbliższe otoczenie i zainteresowania. Na terenie Gminy Bierzwnik aktywne są około 22 stowarzyszenia. W podobszarze Bierzwnik działają:

- Stowarzyszenie Morsy Bierzwnik,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ekspozycji Etnograficznej Lamus w Bierzwniku,
- Stowarzyszenie Ochrony Dziedzictwa Pocysterskiego w Bierzwniku,
- Stowarzyszenie Społeczno Kulturalne Miłośników Bierzwnika,
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Gmin Cysterskich,
- Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju i Promocji Gminy Bierzwnik,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bierzwniku,
- Bierzwnickie Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży,
- Młodzieżowy Uczniowski Klub Sportowy „Orzeł” Bierzwnik
- Koło Gospodyń Wiejskich.

W pozostałych podobszarach rewitalizacji na rzecz mieszkańców i lokalnych spraw działają:

- Green 4 LIFE – żyję odpowiedzialnie (Łasko),
- Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich „Nadzieja”,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łasku,
- Uczniowski Klub Sportowy „Iskra” Łasko,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Breniu,
- Koło Gospodyń Wiejskich Łasko – Jezioranki,
- Koło Gospodyń Wiejskich Super Babki - Kolsk.

Aspekt aktywności społecznej dla poszczególnych jednostek analitycznych zbadano za pomocą wskaźnika liczby kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców. Pod tym względem każdy z podobszarów może pochwalić się działającym na ich terenie kołem gospodyń wiejskich. Jest to obok ochotniczej straży pożarnej typowy przejaw aktywności i integracji mieszkańców wsi.

Do oceny aktywności społecznej mogą posłużyć także wyniki zorganizowanej w ramach konsultacji społecznych projektu uchwały ws. obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Łącznie ankietę wypełniło pięć osób. Wynik ten należy ocenić jako wysoce niezadowolający. Przyczyn tak symbolicznego zaangażowania mieszkańców może być kilka. Obojętność na sprawy lokalne lub brak wiary w sprawczość, może mieć swoje podłoże również w zdiagnozowanych problemach społecznych albo z samego faktu że takowe występują. Jeżeli bowiem ktoś boryka się z trudnościami w znalezieniu pracy, albo cierpi niedostatek lub ma problemy ze zdrowiem to dużo mniej wykazywać będzie zainteresowania sprawami dotyczącymi szerzej rozumianej wspólnoty. Prawidłowość tę opisał popularny amerykański psycholog Abraham Maslow pod nazwą „hierarchii potrzeb”. Zgodnie z tą koncepcją człowiek w pierwszej kolejności dąży do zaspokojenia potrzeb fizjologicznych, następnie do zaspokojenia potrzeb związanych z bezpieczeństwem (ekonomiczny, w tym np. bezpieczeństwa pracy, ciągłości pracy, albo bezpieczeństwem fizyczny jeśli np. pojawia się problem przemocy w rodzinie lub wśród rówieśników). Następnie z większą intensywnością aktywizują się potrzeby przynależności, szacunku i uznania, a w końcu również i samorealizacji. Aktywność społeczna wymaga zatem wzbudzenia w mieszkańcach pragnienia spełnienia potrzeb z tych wyższych poziomów ludzkiej motywacji.

Na brak aktywności społecznej wskazywali także uczestnicy warsztatów zorganizowanych w dniu 15 czerwca 2023r. Wśród przyczyn negatywnych zjawisk społecznych, ale także w innych sferach często przebiegał się wątek braku środków finansowych, a także dziedziczenia postaw takich jak bierność zawodowa, korzystanie z pomocy społecznej, brak wiary w swoją sprawczość, w swoje kompetencje. Odpowiedzi na pytanie na jakim poziomie zaspokojenia potrzeb znajduje się społeczność lokalna można znaleźć także w tym, wokół jakich działań rewitalizacyjnych (lub nie) prowadzone były rozmowy. Znaczna ich część toczyła się wokół inwestycji w poprawę sfery materialnej (infrastruktura, budynki). O wiele mniej było rozmowy na temat organizacji spotkań, integracji społecznej, rozwijania zainteresowań. W świadomości zbiorowej, podobnie jak jednostka, w pierwszej kolejności dostrzegane są potrzeby materialne, potem innej natury.

Wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.

Problem zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami zbadano w oparciu o dwa wskaźniki:

- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej.

W obu przypadkach średnia dla obszaru rewitalizacji nie przekroczyła wartości średnich dla Gminy. Wskazać jednak należy na przekroczenia w zakresie odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej w podobszarach: Bierzwnik, Łasko i Kolsk, a w przypadku drugiego wskaźnika wyższe od średniej dla Gminy zanotowano ponownie w podobszarze Bierzwnik i Breń.

Z uwagi na nagromadzenie osób ze specjalnymi potrzebami w podobszarach rewitalizacji kluczowe jest zaplanowanie odpowiednich działań zapewniających kompleksowe wsparcie. Wysoki udział osób ze szczególnymi potrzebami powoduje wzrost zapotrzebowania na usługi opieki zdrowotnej, w szczególności opieki specjalistycznej (np. rehabilitacji) czy też usług opiekuńczych lub opieki wytchnieniowej dla rodzin osób niepełnosprawnych. Dodatkowo konieczne jest dostosowanie przestrzeni dla tych osób, gdyż w przeciwnym wypadku grozi to narażeniem na wykluczenie społeczne.

Przestępczość

W obszarze przestępczości badano:

- liczbę stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców,
- liczbę stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców,
- liczbę czynów karalnych popełnionych przez nieletnich (13-17 lat) w ogólnej liczbie stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi),
- liczbę osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców,

Z wartości ww. wskaźników wynika, że problem przestępczości dotyczy w większym stopniu podobszarów Bierzwnik i Breń, w których odnotowano wartości części wskaźników na poziomie wyższym od średniej dla Gminy. W mniejszym stopniu z przestępczością borykają się mieszkańcy podobszarów Łasko i Kolsk.

W obszarze przestępczości szczególną uwagę należy zwrócić na:

- ponad dwukrotnie wyższą liczbę stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców w podobszarze Bierzwnik zarówno od średniej dla gminy (26,56) jak i dla obszaru rewitalizacji (31,46),
- ponad dwukrotnie wyższą liczbę czynów karalnych popełnionych przez nieletnich (13-17 lat) w ogólnej liczbie stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi), w podobszarze Bierzwnik od średniej dla obszaru rewitalizacji (0,7).

Główne problemy w sferze społecznej występujące na obszarze rewitalizacji:

- Wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych i z wykształceniem podstawowym,
- wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej,
- wysoki poziom zasiłków,
- starzenie się społeczeństwa, zmniejszenie się zastępowalności pokoleń na rynku pracy, zwiększenie zapotrzebowania na usługi dla osób starszych,
- wysoka przestępczość w podobszarze Bierzwnik,
- niski poziom aktywności społecznej i uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym,

3.3.2. Sfera gospodarcza

Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano występowanie negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej. Sytuację gospodarczą w obszarze rewitalizacji zbadano na etapie analizy wskaźnikowej z zakresu aktywności gospodarczej. W tym celu wykorzystano wskaźniki: liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym, liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym, liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym. W przypadku wskaźników: liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym, oraz liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym w obszarze rewitalizacji zanotowano wyniki gorsze od średniej gminnej. Szczegóły przedstawia tabela poniżej. W przypadku wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym średni wynik podobszarów rewitalizacji był wyższy od średniej dla Gminy. Niższą wartość od średniej dla Gminy zanotowano w podobszarze Kolsk.

Tabela 6. Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej poszczególnych podobszarów rewitalizacji, całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Bierzwnik.

Zakres	Nazwa wskaźnika	Bierzwnik	Breń	Łasko	Kolsk	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Aktywność gospodarcza	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	14,5	7,72	7,2	4,48	8,47	7,17
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	0,85	0	0,8	0	0,41	0,55
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	1,5	0	0,8	0,75	0,76	0,54

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik.

Uwagę szczególnie zwraca wysoki procent liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku. O ile w przypadku podobszaru Łasko miała miejsce równowaga podmiotów zarejestrowanych i wyrejestrowanych o tyle blisko dwukrotnie więcej podmiotów wyrejestrowanych zanotowano w 2021 roku w podobszarze Bierzwnik. Stan równowagi utrzymał się ponadto w Breniu (nie zarejestrowano i nie wyrejestrowano żadnego podmiotu gospodarczego), ubytek podmiotów gospodarczych odnotowano w Kolsku.

Podczas przeprowadzonych warsztatów wskazano ponadto na problem zatrudnienia w tzw. szarej strefie. Niemniej jednak największym problemem w sferze gospodarczej są niskie zarobki i brak ofert pracy. Podnoszono także na brak wsparcia dla małych przedsiębiorstw i brak przygotowanych, uzbrojonych terenów inwestycyjnych.

Główne problemy w sferze gospodarczej występujące na obszarze rewitalizacji:

- wysoki udział wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w podobszarach Bierzwnik, Łasko i Kolsk,
- niewystarczające wsparcie dla małych przedsiębiorców,

3.3.3. Sfera środowiskowa

Analiza wskaźnikowa służąca delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała problemy w obszarze środowiska w części podobszarów rewitalizacji. („Breń”, „Kolsk”). W efekcie porównując uśrednione wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji i całej Gminy szczególna koncentracja stanów kryzysowych ma miejsce w obszarze obecności materiałów zawierających azbest w środowisku życia człowieka mierzonego poprzez: powierzchnię materiałów zawierających azbest na 100 budynków i powierzchnię materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców. Szczegółowe wartości wskaźników przedstawia tabela poniżej. Jakkolwiek średnia dla całego obszaru rewitalizacji w zakresie liczby budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi w ogólnej liczbie budynków notuje wartości poniżej średniej dla Gminy. To wyniki dla poszczególnych podobszarów cechują się dużą rozbieżnością. Najkorzystniej sytuacja przedstawia się w Bierzwniku (18,5%), trochę gorzej w Łasku (22,1), natomiast ponad dwukrotnie wyższe wartości omawianego wskaźnika zanotowano w podobszarze Breń (47,1%) i Kolsk (53,7%). Wizja lokalna częściowo potwierdziła zgłaszane problemy.

Tabela 7 Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej poszczególnych podobszarów rewitalizacji, całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Bierzwnik

Zakres	Nazwa wskaźnika	Bierzwnik	Breń	Łasko	Kolsk	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Pokrycie azbestem	Liczba budynków mieszkalnych, pokrytych płytami azbestowocementowymi w ogólnej liczbie budynków	18,5	47,1	22,1	53,7	35,3%	40%
	Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 budynków	3872,51	7654,84	2358,41	9298,51	5 796	5452,6
	Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	1102,4	2238,68	1134,04	2628,7	1 776	1558

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik.

Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji pozwoliła jednak wyodrębnić problemy w sferze środowiskowej przyczyniające się do jego degradacji.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, Gmina Bierzwnik znajduje się w strefie zachodniopomorskiej (kod strefy: PL3203) – dla celów oceny jakości powietrza pod kątem zawartości: ozonu, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu zawieszono PM10 i PM2,5 oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu.

Tabela 8. Stan powietrza atmosferycznego w strefie zachodniopomorskiej w 2021 roku

OCHRONA ZDROWIA LUDZI											
Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C

klasa A – stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych

klasa B – stężenia zanieczyszczenia przekraczają poziom dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji

klasa C – stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziom dopuszczalny, poziom docelowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2021”, opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie.

Zgodnie z roczną oceną jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2021, opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, w strefie zachodniopomorskiej stwierdzono jedynie przekroczenie stężeń benzo(a)pirenu w pyłu zawieszonym PM10 (klasa C). Niemniej jednak benzo(a)piren, (w skrócie BaP) jest jednym z najbardziej toksycznych składników smogu - mgły zawierającej zanieczyszczenia powietrza, a konkretnie pyłu zawieszono, który potrafi przenikać do układu oddechowego i krwioobiegu, zwiększając wystąpienie groźnych chorób. Związek ten jest emitowany przez rury samochodowe, papierosy, a przede wszystkim piece i kotły. W Polsce większość (ponad 80 proc.) benzo(a)pirenu w powietrzu pochodzi z gospodarstw domowych - z pieców, kotłów na węgiel, zwłaszcza tych przestarzałych, o niskim standardzie. Przekroczenia zawartości przedmiotowego związku w powietrzu prowadzą także jednocześnie do wniosku o jeszcze niedostatecznym wykorzystaniu, np. do ogrzewania budynków mieszkalnych, domowych odnawialnych źródeł energii.

Problem zanieczyszczeń powietrza z niskiej emisji został również podniesiony przez uczestników warsztatów. Wskazali oni dodatkowo na takie problemy jak:

- niska świadomość ekologiczna mieszkańców,
- problem nieusuwanego śmieci z przestrzeni publicznej (głównie wzdłuż dróg, przy przystankach autobusowych i w lasach) oraz dzikich wysypisk śmieci na obrzeżach miejscowości,
- w Bierzwniku oraz częściowo w Breniu występuje sieć wodociągowa wykonana z rur azbestowo-cementowych (AC), która wymaga wymiany.

Rycina 8 Potwierdzenie wybranych problemów w sferze środowiskowej - wypełnione po brzegi kosze przy wiacie przystankowej w miejscowości Breń

Źródło: dokumentacja fotograficzna sporządzona podczas wizji terenowej w dniu 15 czerwca 2023 r.

Główne problemy w sferze środowiskowej występujące na obszarze rewitalizacji:

- niska emisja pogarszająca jakość powietrza atmosferycznego,
- niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców,
- powszechne występowanie azbestu w środowisku życia człowieka.

3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna na obszarze rewitalizacji poddana była analizie wskaźnikowej w podziale na jednostki analityczne w ujęciu dostępności infrastruktury publicznej, oraz liczbie obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków. W każdym przypadku zanotowano wyniki gorsze od średnich dla części podobszarów. Szczegóły przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 9 Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej poszczególnych podobszarów rewitalizacji, całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Bierzwnik

Zakres	Nazwa wskaźnika	Bierzwnik	Breń	Łasko	Kolsk	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Dostępność infrastruktury publicznej	Liczba ob. infr. sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) na 100 mieszkańców	0,22	0	0	0	0,05	0,02

	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	0,16	0	0	0	0,04	0,06
Ład Przemysłowy	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w ogólnej liczbie budynków	5,3	3,2	2,7	9	5,05	5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwik.

Poziom wyposażenia w infrastrukturę publiczną taką jak obiekty sportowe czy place zabaw w Gminie Bierzwik nie jest zadowalający. Dostępna jest bardzo mała liczba obiektów. Z jednej strony można wskazać na fakt, że w tak małych miejscowościach, gdzie zabudowa ma charakter ekstensywny (brak zabudowy wielorodzinnej w postaci bloków) i prawie każdy posiada własną przestrzeń rekreacyjną, tego typu obiekty nie są najpilniejszą potrzebą do zaspokojenia. Z drugiej strony tylko w przestrzeni publicznej ma szansę powstać obiekt np. boisko do gier zespołowych, do którego dostęp będzie możliwy na równych zasadach i dla każdego. Ponadto takie miejsca wpływają na prawidłowy przebieg socjalizacji dzieci, przebywania w grupie. Mogą mieć też istotny wpływ na sposób postrzegania miejscowości.

Na podobszarze rewitalizacji Bierzwik zlokalizowanych jest większość najważniejszych instytucji publicznych pełniących funkcje administracyjne, kulturalno-oświatowe czy bezpieczeństwa i porządku publicznego w Gminie. W granicach podobszaru mieści się bowiem Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Dziedzictwa Cystersów Bierzwickich, Posterunek Policji, Gminny Ośrodek Kultury w Bierzwiku, Gminne Centrum Sportu i Rekreacji w Bierzwiku, Zakład Gospodarki Komunalnej, siedziba Nadleśnictwa Bierzwik, a także zabytkowy pocysterski kościół - siedziba parafii Matki Bożej Szkaplerznej. Jednocześnie w granicach podobszaru znajduje się najważniejsza przestrzeń publiczna Bierzwika- Park Gminny oraz wzgórze klasztorne, na którym znajdują się pozostałości klasztoru Cystersów. Klasztor to najcenniejszy gminny zabytek, nie tylko ze względu na fakt, że jako jedyny widnieje w wojewódzkim rejestrze zabytków, ale także ze względu na fakt, że przyciąga on w strony Bierzwika dużą liczbę turystów. Tak jak w przeszłości, kiedy mieszkańcami wzniesionego opactwa byli duchowni, którzy poprzez swoją działalność oddziaływali na społeczność okolicznych miejscowości tak współcześnie dziedzictwo duchowo- kulturalne i pozostałości materialne opactwa stanowią coraz mocniej wykorzystywany potencjał do promocji turystycznej Gminy i pobudzania aktywności społecznej i kulturalnej jej mieszkańców.

Rycina 9 Wschodni fragment zespołu klasztornego Cystersów na wzgórzu klasztorным w Bierzwniku

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 15.06.2023 r.

Innym problemem Bierzwnika w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jest brak wykształconej przestrzeni publicznej, która mogłaby pełnić funkcję centrum miejscowości. Jakkolwiek w pewnym znaczeniu za taką przestrzeń uchodzić może rejon skrzyżowania ulicy Dworcowej z ulicą Kopernika gdzie mieści się Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, posterunek Policji, Ochotnicza Straż Pożarna, Gminny Ośrodek Kultury, Gminne Centrum Sportu i Rekreacji, Zakład Gospodarki Komunalnej a także jest duża koncentracja obiektów handlowych i punktów usługowych (sklep sieci Dino, oddział Gospodarczego Banku Spółdzielczego w Barlinku, Paczkomat InPost, salon fryzjerski itp.) to jednak w kontekście możliwości organizacji wydarzeń ogólnogminnych gospodarzem jest np. park gminny (dożynki gminne). Aktualne działania inwestycyjne Gminy koncentrują się wokół wzgórza klasztornego, na którym w dniu 2 września br. otwarto „Przystanek Wędrowca”. Pod tym hasłem kryje się zagospodarowanie turystyczno-krajobrazowe otoczenia zabudowy poklasztornej w Bierzwniku, w ramach którego powstał m.in. punkt gastronomiczny i infrastruktura do obsługi ruchu turystycznego. W efekcie wzrosło znaczenie tego miejsca również dla lokalnych mieszkańców jako miejsce gminnych uroczystości i spotkań.

Rycina 10 Przystanek Wędrowca, widok wnętrza

Źródło: materiały Urzędu Gminy Bierzwnik

Rycina 11 Park Gminny od strony ulicy Mickiewicza w Bierzwniku

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 15.06.2023 r.

Rycina 12 Budynek Szkoły Podstawowej w Bierzwniku

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 15.06.2023 r.

W podobszarze Breń za ważne przestrzenie należy wskazać zlokalizowane w centrum miejscowości Świątlicę wiejską, OSP Breń oraz kościół Rzymskokatolicki pw. Józefa Oblubieńca NMP.

Rycina 13 Budynek świetlicy wiejskiej w Breniu

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 15.06.2023 r.

W granicach podobszaru Łasko znajduje się Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka, do placówki uczęszczają dzieci z miejscowości Łasko, Breń, Wygon i Chyże. Poza tym w północnej części wsi Łasko znajduje się świetlica wiejska, Ochotnicza Straż Pożarna oraz Kościół Rzymskokatolicki pw. Św. Antoniego z Padwy. Świetlica mieści się w niewielkim parterowym budynku, czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach 15:00 – 19:00. Zwraca uwagę brak zagospodarowania terenu przed samym budynkiem. Najmłodszym mieszkańcom doskwiera brak ogólnodostępnego placu zabaw zlokalizowanego poza terenem szkoły, na którym mogłyby spędzać czas z rówieśnikami np. w weekendy.

Rycina 14 Świetlica wiejska w Łasku

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 15.06.2023 r.

W podobszarze Kolsk poza zabudową mieszkaniową znajduje się jeszcze Kościół filialny pw. Matki Bożej Anielskiej oraz niepubliczny Dom Pomocy Społecznej im. Bpa Stanisława Stefanka. Niegdyś działała we wsi Ochotnicza Straż Pożarna obecnie budynek stoi nieużywany, niszczeje. Niszczą także okazały budynek dworu, który pięć lat temu strawił pożar, a mieściły się w nim mieszkania komunalne i świetlica. Jediną przestrzenią rekreacyjną w Kolsku jest położone na obrzeżach miejscowości boisko ze sztuczną nawierzchnią do gry w piłkę nożną.

Rycina 15 Dawna siedziba OSP w Kolsku

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 15.06.2023 r.

Rycina 16 Przestrzeń rekreacyjna w Kolsku - boisko do gry w tenisa/ siatkówkę

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 15.06.2023 r.

Ponadto uczestnicy warsztatów wskazywali na brak dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami budynków użyteczności publicznej. Wskazywano ponadto na brak placów zabaw dla dzieci i terenów rekreacyjnych, wypoczynkowych dla pozostałych mieszkańców zwłaszcza mniejszych miejscowości takich jak Breń, Łasko i Kolsk.

Główne problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej występujące na obszarze rewitalizacji:

- Brak obiektów infrastruktury sportowej i placów zabaw,
- niedostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

3.3.5. Sfera techniczna

Problemy w sferze technicznej występujące w obszarze rewitalizacji są ściśle powiązane z problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Analiza wskaźnikowa skupiająca się na stanie technicznym przestrzeni publicznej wykazała, że w podobszarze Breń wszystkie obiekty komunalne wymagają remontów. Najwięcej obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym występuje natomiast w podobszarze Bierzwnik. Na terenie pozostałych podobszarów brak jest obiektów komunalnych i obiektów przestrzeni publicznej stąd wartości omawianych wskaźników wynoszą „0” (zero).

Tabela 10. Porównanie wskaźników dla sfery technicznej poszczególnych podobszarów rewitalizacji, całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Bierzwnik

Zakres	Nazwa wskaźnika	Bierzwnik	Breń	Łasko	Kolsk	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Stan techniczny przestrzeni publicznej	Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych	0	100	0	0	25%	31%
	Liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	0,32	0	0	0	0,08	0,026

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik.

Obiekty i przestrzenie ważne dla lokalnej społeczności w podziale na poszczególne podobszary opisane zostały w podrozdziale traktującym o sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Uczestnicy warsztatów ponadto wskazali na niską estetykę przestrzeni publicznej oraz zły stan techniczny obiektów zabytkowych. Przeprowadzona wizja lokalna potwierdza skalę potrzeb w zakresie podniesienia stanu technicznego wielu budynków.

Oddzielnym zagadnieniem jest stan techniczny obiektów zabytkowych. Restauracja obiektów zabytkowych jest ważna z punktu widzenia zachowania wartości kulturowych i architektonicznych, których dany

budynek jest „nośnikiem” oraz kulturowych z jakimi wiąże się poprzez funkcję, którą pełnił. Na terenie Gminy Bierzwnik, w tym na podobszarach rewitalizacji znajdują się obiekty zabytkowe. Duża koncentracja obiektów zabytkowych występuje na podobszarze Bierzwnik, gdzie w rejonie wzgórza klasztorne obok obiektów utrzymanych w relatywnie dobrym stanie znajdują się również obiekty wymagające pilnych prac remontowych. Jednym z przykładów obiektów w złym stanie jest budynek spichlerza w zespole folwarcznym w Bierzwniku. Południowa część budynku zaadoptowana została do funkcji handlowych (sklep Stokrotka) pozostała część spichlerza pozostaje nieużytkowana (jak na poniższym zdjęciu).

Rycina 17 Stan techniczny zabytkowego budynku spichlerza w zespole folwarcznym w Bierzwniku

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 15.06.2023 r.

Rycina 18 Ruiny średniowiecznego browaru w zespole klasztorne Cystersów w Bierzwniku

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 15.06.2023 r.

Główne problemy w sferze technicznej występujące na obszarze rewitalizacji:

- niszczące obiekty zabytkowe stanowiące wysoką wartość historyczną i kulturową obszaru,
- niedostosowanie obiektów komunalnych do standardów dostępności.
- Niska estetyka przestrzeni publicznej.

3.4. Lokalne potencjały obszaru

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, czy środowiskowej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występujące wyłącznie na jego obszarze.

W Gminie Bierzwnik działają instytucje publiczne oraz kilka organizacji pozarządowych, które wspierają rozwój lokalnej społeczności, poszerzają dostęp do kultury, rozrywki, aktywnych form spędzania czasu oraz wspierają osoby potrzebujące, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. Koncentrują się także wokół sprawy opieki nad zabytkami, zwłaszcza nad dziedzictwem dawnego cysterskiego klasztoru. W Bierzwniku funkcjonują następujące jednostki, stanowiące duży potencjał dla możliwości rozwiązywania problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - siedziba ośrodka mieści się przy ul. Dworcowej 16. Jednostka realizuje zadania własne i zlecone Gminie z zakresu pomocy społecznej. Działalność Ośrodka wspiera osoby i rodziny w działaniach zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie do usamodzielnienia i umożliwienie funkcjonowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Wśród świadczeń pomocy społecznej wyróżnia się świadczenia pieniężne (np. zasiłki stałe, okresowe, celowe i specjalne) oraz świadczenia niepieniężne (np. praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, usługi opiekuńcze).

Gminny Centrum Sportu i Rekreacji – siedziba ośrodka mieści się przy ulicy Dworcowej 16. Jednostka realizuje zadania z zakresu upowszechniania kultury oraz aktywności fizycznej.

Zespół Szkolno - Przedszkolny im. Dziedzictwa Cystersów Bierzwnickich, mieszcząca się przy ul. Sienkiewicza 17, jest jedną z dwóch placówek oświatowych świadczących nauczanie na poziomie podstawowym i przedszkolnym na obszarze rewitalizacji. Jako placówka oświatowa odpowiadająca za nauczanie dzieci z podobszaru rewitalizacji Bierzwnik i Kolsk, ma ona znaczący wpływ na poziom nauczania, w tym na zakres nabywanej wiedzy oraz kształtowanie umysłów młodych mieszkańców sporej części Gminy. Działaniami opartymi o lokalną infrastrukturę oraz za pomocą nawiązywania współpracy z różnymi podmiotami stanowi duży potencjał rozwojowy dla obszaru.

Pozostałości Klasztoru Cystersów - Klasztor został ufundowany w 1286 r. przez margrabiów brandenburskich. Opactwo założone zostało jako filia położonego bardziej na północny zachód klasztoru w Kołbaczu. Pierwsi zakonnicy przybyli na położone nad wschodnim brzegiem jeziora Kuchta wzgórze (zwane współcześnie klasztornym) 11 czerwca 1294 roku. Miejscu temu zgodnie z zakonną tradycją kultu Maryjnego cystersi nadali nazwę Silva Sancte Mariae tzn. Las Najświętszej Maryi Panny. Klasztor w okresie swojej istnienia stanowił centrum kultury duchowej i materialnej. Po wojnie starano się odbudować zrujnowany i wypalony zespół zabudowań klasztornych. W 1957 r. erygowano parafię rzymskokatolicką pw. Matki Bożej Szkaplerznej z Góry Karmel. Historia Klasztoru, dziedzictwo duchowe i materialne zakonu przyciąga i inspiruje do działań wielu pasjonatów. W celu ochrony zabytku i wartości z nim związanych powołano Stowarzyszenie Ochrony Dziedzictwa Pocysterskiego

w Bierzwniku m.in. współpracuje ono z gminą przy organizacji cyklicznego wydarzenia pod nazwą „3 dni na cysterskim szlaku”. Wydarzenie jest najlepszą okazją do promocji turystycznej Gminy.

Jednocześnie warto wspomnieć, że w 2010 roku wytyczono na terytorium Europy Szlak Cysterski, który łączy miejsca związane z duchową i materialną spuścizną Zakonu Cystersów na terenie całej Europy. Jest to szlak turystyczny utworzony w ramach programu europejskich dróg kultury. Pozostałości Opactwa w Bierzwniku stanowią jeden z przystanków na ww. szlaku.

Wokół tematyki ochrony dziedzictwa kulturowe regionu swoją działalność rozwija także inna inicjatywa pod nazwą Stowarzyszenie Przyjaciół Ekspozycji Etnograficznej Lamus w Bierzwniku. Owocem działalności Stowarzyszenia jest ekspozycja zorganizowana w parterze zabytkowego spichlerza znajdującego się w sąsiedztwie zabudowań klasztornych. Ekspozycja i działalność Stowarzyszenia cieszy się coraz większym uznaniem w środowisku lokalnym. Stowarzyszenie podejmuje wspólne działania m. in. z Gminnym Ośrodkiem Kultury i Sportu w Bierzwniku. Jak widać potencjałem jest nie tylko unikalny średniowieczny zabytek ale także związane oddolnie ruchy społeczne.

Rycina 19 Zabytkowy spichlerz w którym mieści się ekspozycja etnograficzna "Lamus" w Bierzwniku

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 15.06.2023 r.

Ponadto w granicach obszaru rewitalizacji istnieją przestrzenie i obiekty, które potencjalnie mogą sprzyjać integracji mieszkańców, wzmocnieniu lokalnych więzi społecznych, a także aktywności mieszkańców w różnych grupach wiekowych, jednak obecnie nie są w pełni wykorzystywane. Wśród takich miejsc można wyróżnić:

Park Gminny – stanowi największy areał publicznych terenów zielonych w Gminie. Jest miejscem chętnie odwiedzonym przez dzieci ponieważ w jego wnętrzu znajduje się jedyny ogólnodostępny plac zabaw w Bierzwniku i jeden z niewielu w całej Gminie. Znaczenie takich miejsc jak park jest nie do przecenienia. Zadbana i dobrze urządzona przestrzeń parkowa wpływa pozytywnie na człowieka (stwarzając możliwość wyciszenia, kontaktu

z naturą, dbanie o zdrowie), na relacje międzyludzkie i mikroklimat. To także potencjalnie bardzo dobra przestrzeń do aranżacji spotkań, wydarzeń kulturalnych i sportowych. Optymalnie wykorzystany wnieść może dużo korzyści.

Świetlica wiejska w Łasku i Breniu - świetlice wiejskie to takie mini centra wsi. W zależności od bogactwa oferowanych form aktywności może kształtować poziom kultury i aktywności społeczności lokalnej. Aby tak się działo niezbędne są dwie rzeczy. Po pierwsze dobre wyposażenie obiektu i aranżacja przestrzeni (wewnątrz i na zewnątrz świetlicy). Po drugie człowiek lub grupa ludzi którzy swoją charyzmą, poświęceniem stworzą klimat miejsca.

Boisko do gry w siatkówkę i tenisa w Kolsku i Breniu – te dwa obiekty łączy jedno, wrażenie że zostały zapomniane, że niszczeją, ale nie przez intensywne użytkowanie ale przez zaniedbanie, porzucenie lub użytkowanie niezgodnie z przeznaczeniem. Między słupkami nie ma już rozciągniętej siatki, a przez sztuczną nawierzchnię w jaką te boiska zostały wyposażone przebijają się zieleń, kwitną pierwsze kwiaty.

Budynek dawnej siedziby Ochotniczej Straży Pożarnej w Kolsku – zlokalizowany w centrum miejscowości skromny budynek niszczy nieużytkowany. Widoczna na elewacji tablica informuje o dumnej funkcji tego obiektu. Ten niewielki budynek stoi na równie niewielkiej działce, która jednak może być wystraszająca aby na jej terenie i w murach dawnej remizy urządzić miejsce ponownie służące lokalnym mieszkańcom. Potrzeb jest kilka, np. brak placu zabaw i świetlicy wiejskiej.

Walory środowiska przyrodniczego – nagromadzenie form ochrony przyrody na terenie Gminy Bierzwnik i w jej bezpośrednim sąsiedztwie świadczy o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego. Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody na terenie Gminy Bierzwnik zlokalizowanych jest większość form ochrony przyrody wskazanych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, i są to:

- 1 Park Narodowy (Drawieński Park Narodowy),
- 4 Rezerваты Przyrody (Łasko, Wyspa na Jeziorze Bierzwnik, Źródliko Skrzypowe, Torfowisko Konotop),
- 1 Obszar Chronionego Krajobrazu (F-Bierzwnik),
- 3 Obszary Natura 2000 (Lasy Bierzwnickie, Uroczyska Puszczy Drawskiej, Lasy Puszczy nad Drawą),
- 11 Użytków Ekologicznych,
- 12 Pomników Przyrody.

Gmina charakteryzuje się wysokim stopniem pokrycia lasami (53,6 % powierzchni gminy). W granicach Gminy znajdują się 42 jeziora, których powierzchnia stanowi ok 5% powierzchni gminy. Atrakcyjne ukształtowanie terenu i łatwa dostępność terenów zielonych a także możliwość bliskiego kontaktu z naturą i uprawiania różnych form rekreacji stanowi walor, coraz częściej brany pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o osiedleniu się w danym miejscu.

3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji potwierdza zasadność jego wyznaczenia. Na obszarze tym występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, które znacząco hamują rozwój obszaru rewitalizacji, jak i całej Gminy. Obszar rewitalizacji składa się z czterech podobszarów, z których jeden stanowi centralną część wsi Bierzwnik, która odgrywa istotne znaczenie pod względem usługowym, rekreacyjnym, reprezentacyjnym i kulturowym dla wszystkich podobszarów. Na wyznaczonym obszarze zidentyfikowano w szczególności: wysoki poziom osób dotkniętych bezrobociem (w tym długotrwałym) i ubóstwem. Niekorzystną strukturę wiekową mieszkańców tj., wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym i malejący udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Negatywne tendencje demograficzne wpływają na wzrost udziału osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby. W podobszarze Bierzwnik zaobserwowano także najwyższy poziom przestępczości a także niski poziom integracji mieszkańców oraz ich uczestnictwa w życiu

publicznym, niską aktywność lokalnych przedsiębiorstw, niedostateczną liczbę miejsc o funkcjach integracyjnych, rekreacyjnych, wypoczynkowych lub ich stan techniczny, w tym niedostateczne wykorzystanie istniejących przestrzeni do pełnienia takich funkcji, niedostateczną dostępność do terenów zielonych lub ich zaniedbanie. Pilną potrzebą rewitalizacyjną jest także duża liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym wymagającym remontów lub modernizacji, częściowe lub całkowite niedostosowanie obiektów użyteczności publicznej do standardów dostępności i co się z tym wiąże dobrej jakości obsługi interesantów.

Potrzeba rewitalizacji wynika z nagromadzenia zjawisk problemowych, ale również z ich wzajemnego powiązania i oddziaływania. Problemy w sferze społecznej (np. brak integracji mieszkańców) wynikają częściowo z innych problemów (np. z niedostatecznej liczby miejsc spędzania czasu wolnego oraz miejsc o funkcjach integracyjnych, rekreacyjnych, wypoczynkowych). Problem starzejącego się społeczeństwa jest nierozzerwalnie powiązany z obniżającym się poziomem aktywności i integracji społecznej, ale też zwiększa potrzeby związane z dostosowaniem przestrzeni publicznych do potrzeb różnych grup wiekowych.

Na obszarze rewitalizacji zaobserwowano również relatywnie dużą skalę wyrejestrowywania działalności gospodarczej co może być objawem niepokojącym świadczącym o trudnościach w adaptacji na rynku lub zmian w nim zachodzących przez lokalnych przedsiębiorców.

Na skalę problemów obszaru wpływa również zjawisko, jakim jest brak atrakcyjnie zagospodarowanych i dostępnych miejsc, w dobrym stanie technicznym mających pozytywny wpływ na chęci integracji wśród mieszkańców. Obecnie na obszarze rewitalizacji istnieją co prawda miejsca o funkcjach rekreacyjnych (Park Gminny w Bierzwniku i plaża nad jeziorem Kuchta, boiska do gry w siatkówkę lub tenisa w Breniu i Kolsku, jednak część z nich nie jest w całości zagospodarowana i wykorzystana do pełnienia funkcji społecznych i kulturalno-sportowych na odpowiednim poziomie. Deficyt miejsc integracji lokalnej społeczności obserwuje się szczególnie w podobszarach Breń, Łasko i Kolsk, w których obiekty powołane do tego (świetlica w Łasku i Breniu) cierpią na niedostateczne zainwestowanie.

Potencjał w postaci świadomych i aktywnych jednostek gminnych, jak i stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy, może stanowić również bazę do budowania zintegrowanej, wzajemnie wspierającej się wspólnoty społecznej oraz fundament zrozumienia, akceptacji i otwartości wobec różnorodności i odmienności. Dlatego też należy stworzyć przestrzeń rozwoju i budowania kompetencji mieszkańców przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów, zarówno materialnych (wolnych przestrzeni w istniejących budynkach), jak i niematerialnych (zaangażowaniu funkcjonujących organizacji pozarządowych).

Ze względu na rosnący udział osób starszych w strukturze mieszkańców, istnieje również pilna potrzeba dostosowania przestrzeni i obiektów publicznych do ich potrzeb. Wpłynie to na samodzielność takich osób, które będą mogły we własnym zakresie załatwić sprawy urzędowe czy dostać się w określone miejsce w danych miejscowościach. Poskutkuje to również większym poziomem włączenia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w życie lokalnej społeczności.

Z kolei w związku z generowanym zanieczyszczeniem powietrza na obszarze rewitalizacji należy brać również pod uwagę potrzeby termomodernizacyjne budynków oraz zwiększenie stopnia wykorzystywania alternatywnych źródeł energii przez mieszkańców, przedsiębiorców oraz instytucje publiczne.

4. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Stanowi ona wyraz aspiracji władz samorządowych, mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji. Określa ona opis docelowego stanu obszaru po przeprowadzeniu zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań rewitalizacyjnych.

Wizja stanowi wizualizację celu głównego, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie, jednocześnie zawiera w sobie odniesienie do wszystkich sfer funkcjonowania obszaru, na których planowana jest rewitalizacja. Jest również pewnego rodzaju odpowiedzią na pytanie o powód i zasadność prowadzenia procesu rewitalizacji w danej jednostce.

Istotną rolę wizji jest także zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół pewnej idei. Zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i funkcjonujące tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, jednostki administracyjne powinny utożsamiać się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą pracowały nad jej urzeczywistnieniem.

Przyjmując powyższe założenie, wizja obszaru rewitalizacji w perspektywie do 2033 roku brzmi:

Do roku 2033 w miejscowościach objętych programem rewitalizacji nastąpiła wyraźna poprawa jakości życia i wzrost aktywności obywatelskiej mieszkańców. Zrewitalizowane obiekty i przestrzenie pełnią rolę lokalnych centrów aktywności, są wizytówkami miejscowości, z którymi identyfikuje się, i z których korzysta większość mieszkańców. Zrewitalizowane obiekty i przestrzenie dają miejscowościom i Gminie nowy impuls do rozwoju. Zasięgiem oddziaływania przedsięwzięcia rewitalizacyjne wykraczają poza granice Bierzwnika, Brenia, Łaska czy Kolska pobudzając i integrując jednocześnie społeczność całej Gminy.

Odbudowane i pogłębione zostały więzi społeczne, czego dowodem jest wzrost liczby oddolnych inicjatyw, frekwencji na spotkaniach, szerszego udziału w organizowanych wydarzeniach. Mieszkańcy doświadczali pierwszych pozytywnych efektów przeprowadzonych działań i to powoduje większe zaangażowanie i otwartość na kolejne inicjatywy. Pozytywne zmiany widać również w obszarze negatywnych zjawisk społecznych. Maleje udział osób korzystających z pomocy społecznej, a także liczba osób bezrobotnych. Rosnąca wiara w swoją sprawczość przekłada się także na pobudzenie gospodarcze, a to w efekcie prowadzi do wzrostu dobrobytu rodzin i zmniejszaniu się problemów mających źródło w ubóstwie. Poprawiła się jakość przestrzeni publicznej, jej rozpoznawalnymi symbolami są terenu na wzgórzu klasztornym, Park Gminny

i plaża nad Jeziorem Kuchta w Bierzwniku, a także świetlice wiejskie w miejscowościach objętych programem rewitalizacji.

Po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych mieszkańcy obszaru będą stanowić bardziej świadome i zaangażowane społeczeństwo obywatelskie. Widoczny będzie pozytywny wpływ rewitalizacji zarówno na mieszkańców podobszarów, ale także całej społeczności gminnej, która korzysta ze zmodernizowanej infrastruktury i jakościowych przestrzeni publicznych. We wszystkich podobszarach odbywać się będą cykliczne wydarzenia kulturalne i integracyjne, które sprzyjać będą utrwalaniu i pogłębianiu społecznych więzi mieszkańców i aktywnemu spędzaniu czasu wolnego. Przeprowadzone działania pozwolą również na zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, energooszczędności budynków i poprawę bezpieczeństwa mieszkańców wraz z estetyką przestrzeni. Rozbudowa i doposażenie terenów rekreacyjnych jakie nastąpiło w wyniku procesu rewitalizacji, przyciągać będzie mieszkańców Gminy i zachęcać będzie do uprawiania sportu. Powstałe przestrzenie będą przyjazne wszystkim mieszkańcom, również tym ze szczególnymi potrzebami. Każda grupa społeczna zyska swoją przestrzeń do rozwoju. Elementy małej architektury służyć będą wypoczynkowi oraz zwiększeniu liczby osób korzystających z terenów zielonych.

Podobszary rewitalizacji wzbogacone zostaną o nowe nasadzenia. Tętnić będą życiem również poprzez koncentrację wielu istotnych funkcji, zarówno kulturalnych, sportowych, jak również społecznych. Mieszkańcy otrzymają atrakcyjne przestrzenie, w których organizować będą spotkania ze znajomymi, dbając jednocześnie o przestrzeń publiczną i chroniąc środowisko. Ponadto organizowane szkolenia, wydarzenia i zajęcia wpłyną pozytywnie na atrakcyjność mieszkańców na rynku pracy oraz wpłyną pozytywnie na zdrowie psychiczne i fizyczne mieszkańców.

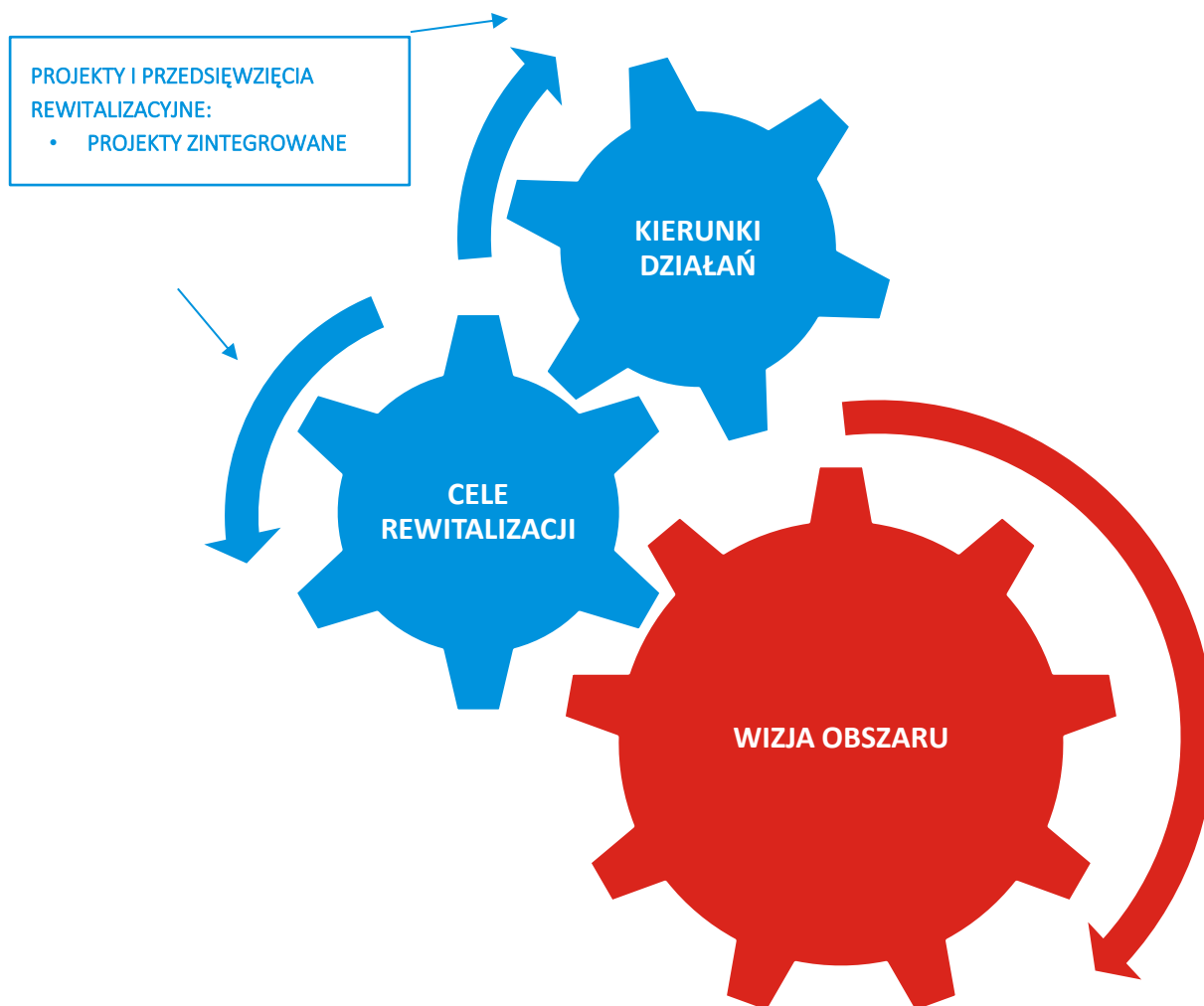
5. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2033 roku będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do rewitalizacji.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiągane poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazanych w rozdziale 7. Poniżej przedstawiono strukturę programowej części procesu rewitalizacji.

Rycina 20 Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Dla obszaru rewitalizacji wyznaczono 11 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

Tabela 11. Cele i kierunki rewitalizacji

CEL 1: Przestrzeń jako aspekt jakości życia	
Kierunek 1.1.	Poprawa dostępności i funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i przestrzeni publicznych
Kierunek 1.2.	Stworzenie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego i rekreacji
Kierunek 1.3.	Zwiększenie bezpieczeństwa
CEL 2: Zintegrowane i zaangażowane społeczeństwo obywatelskie	
Kierunek 2.1.	Stworzenie warunków do integracji i włączenia społecznego mieszkańców
Kierunek 2.2.	Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i seniorów
Kierunek 2.3.	Wzrost integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej
Kierunek 2.4.	Wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców
CEL 3: Przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom społecznym	
Kierunek 3.1.	Przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku ubóstwa i przemocy w rodzinie
Kierunek 3.2.	Podnoszenie kompetencji społecznych mieszkańców
Kierunek 3.3.	Zwiększanie szans edukacyjnych
Kierunek 3.4.	Podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców

Źródło: opracowanie własne.

6. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik na lata 2023-2033 ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji, kreując tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest Gmina Bierzwnik. W poniższej tabeli przedstawiono analizę spójności niniejszego Programu z dokumentami obowiązującymi w Gminie, a także wskazano w jaki sposób cele i kierunki działań określone w Gminnym Programie Rewitalizacji wpływają na realizację celów i założeń programów i dokumentów na poziomie regionalnym i krajowym.

Tabela 12. Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji

Dokumenty na poziomie krajowym
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR
<p>Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców kraju przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarach: społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Jednym z kluczowych czynników wpływających na realizację tego celu jest zapewnienie skutecznie działającego państwa i instytucji służących wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.</p> <p>W SOR przedstawiono nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Podejście to opiera się na indywidualnym potencjale terytorialnym, inwestycjach, innowacjach, rozwoju, eksporcie oraz wysoko przetworzonych produktach. Fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu.</p> <p>W SOR wyznaczono trzy cele szczegółowe:</p> <p>I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna).</p> <p><u>II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie).</u></p> <p><u>III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).</u></p>
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)
<p>Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Odpowiada to celowi szczegółowemu II Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR).</p> <p>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 wyznacza cztery cele szczegółowe:</p> <p><u>Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.</u></p> <p><u>Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.</u></p> <p><u>Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.</u></p> <p><u>Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.</u></p>
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS)
<p>Celem głównym SRKS 2030 jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Odnosi się on bezpośrednio do realizacji celów SOR.</p> <p>Cel główny SRKS 2030 jest doprecyzowany przez trzy cele szczegółowe:</p> <p><u>Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne.</u></p>

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich.
Cel szczegółowy 3: Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)

Celem głównym KSRR jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,

Cel szczegółowy 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Dokumenty na poziomie regionalnym

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030

Biorąc pod uwagę potencjał i sytuację regionu oraz jego możliwości rozwojowe, sformułowano następującą misję dla województwa zachodniopomorskiego: Pomorze Zachodnie – lider niebieskiego i zielonego wzrostu zapewniającego wysoką jakość życia mieszkańców.

SRWZ zawiera się w 4 celach strategicznych, z których wyprowadzono 14 celów kierunkowych. Cele zidentyfikowane w SRWZ są nadrzędnym aktem wyboru – spośród szerokiego katalogu celów rozwojowych dedykowanych poszczególnym obszarom aktywności samorządu województwa. Wskazują one obszary priorytetowe, wyznaczające ścieżkę do osiągnięcia zamierzonej wizji rozwoju regionu w perspektywie do 2030 roku. Wszystkie cele rozwojowe i działania sektorowe realizowane w ramach szerokiego obszaru aktywności samorządu województwa pozostają z tym strategicznym wyborem lub też stanowią jego dopełnienie:

Cel strategiczny I: Otwarta społeczność:

1.1. Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny.

1.2. Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu.

1.3. Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego.

Cel strategiczny II: Dynamiczna gospodarka:

2.1. Rozwój potencjału gospodarczego województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje.

2.2. Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu.

2.3. Udoskonalenie strategicznego zarządzania rozwojem gospodarczym regionu.

Cel strategiczny III: Sprawny samorząd:

3.1. Rozwój głównych ośrodków miejskich.

3.2. Rozwój obszarów pozaaglomeracyjnych.

3.3. Zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury.

3.4. Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych.

3.5. Wzmocnienie kompetencji dla zarządzania rozwojem.

Cel strategiczny IV: Partnerski region:

4.1. Wzmocnienie pozycji regionu w basenie Morza Bałtyckiego.

4.2. Rozwój relacji z landami niemieckimi i aglomeracją berlińską.

4.3. Wykorzystanie potencjału makroregionu Polski Zachodniej.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego

Model rozwoju przestrzennego województwa zachodniopomorskiego oraz analiza uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych stanowią podstawę wyznaczenia celów polityki przestrzennej.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest elementem regionalnego planowania strategicznego, w którym następuje konkretyzacja przestrzenna celów strategicznych województwa w taki sposób, aby stworzyć korzystne warunki dla rozwoju gospodarczego, wzrostu poziomu i jakości życia oraz konkurencyjności regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Stanowi on podstawowy dokument polityki przestrzennej województwa odnoszący się do głównych elementów zagospodarowania przestrzennego oraz koordynacji zamierzeń organizacyjnych, społecznych, gospodarczych i innych, będących przedmiotem zainteresowania samorządu wojewódzkiego w wymiarze przestrzennym, ustalając ramy terytorializacji polityki rozwojowej województwa.

Cele i kierunki wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego podzielono na trzy części: odnoszące się do całego obszaru województwa, do obszarów funkcjonalnych oraz obszaru Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego jako Plan Zagospodarowania Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego. W części odnoszącej się do całego obszaru województwa określono następujące cele:

1. Wzmacnianie powiązań zewnętrznych województwa
2. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego
3. Rozwój potencjału ludnościowego
4. Przekształcenia sieci osadniczej
5. Ochrona dziedzictwa krajobrazu kulturowego
6. Rozwój infrastruktury społecznej
7. Wzrost i rozwój gospodarczy
8. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej oraz sprawności systemu transportowego
9. Rozbudowa infrastruktury technicznej, poprawa gospodarki wodno-ściekowej, rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii i zwiększenie dostępności cyfrowej
10. Rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa państwa.

Dokumenty na poziomie ponadlokalnym

Strategia rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016 -2030

Wizja – Powiat choszczeński stwarza możliwości dla rozwoju mieszkańcom i przedsiębiorcom, co sprzyja rozwojowi gospodarczemu.

Misja – Powiat choszczeński – obszar tworzący możliwości dla dynamicznego rozwoju naszych największych szans czyli rolnictwa, turystyki, przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu jego walorów i dostępnej pomocy zewnętrznej.

Cele strategiczne:

- Cel 1. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.
- Cel 2. Rozwój konkurencyjnej gospodarki i rynku pracy.
- Cel 3. Wzrost tożsamości i spójności społecznej mieszkańców powiatu.
- Cel. 4. Rozwój turystyki oraz zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych.
- Cel. 5. Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich.

Dokumenty na poziomie lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Bierzwnik na lata 2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Bierzwnik na lata 2021-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa nadrzędne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku, pozwala także na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy niezależnie od zmieniających się uwarunkowań. Umożliwia również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe, co ważniejsze stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych. **Strategia Rozwoju Gminy Bierzwnik na lata 2021-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązującym w Gminie Bierzwnik, zarazem spójnym z dokumentami wyższego rzędu: Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku przyjętą uchwałą Nr VIII/100/19 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 czerwca 2019 r., oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 przyjętą uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 17**

września 2019 r. (Dz. U. z 2019 r., poz. 1060). Opracowana została z myślą o wszystkich mieszkańcach, bez względu na wiek, formę aktywności czy wybraną ścieżkę rozwoju osobistego. Służy także temu, by rozwój i sukces każdego z osobna wpływał pozytywnie na dobrobyt całej wspólnoty.

Sformułowano pięć głównych celów strategicznych a na każdy z nich składa się następnie kilka lub kilkanaście celów określonych jako operacyjne.

Cel strategiczny 1.: Rozwój infrastruktury społecznej

- rozwój i modernizacja placówek oświatowych, poprawa bazy oświatowej i sportowej;
- wzrost dostępu do opieki zdrowotnej i społecznej na odpowiednim poziomie;
- rozwój i modernizacja placówek opieki społecznej;
- poprawa stanu i modernizacja infrastruktury kulturalnej i sportowej;
- modernizacja bibliotek oraz zwiększanie ich zasobów;
- modernizacja i poprawa bazy administracji samorządowej i opiekuńczej;
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej.

Cel strategiczny 2.: Rozwój turystyki, rekreacji i sportu oraz zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych

- budowa i modernizacja bazy infrastruktury turystycznej (w szczególności rekreacyjnej i sportowej);
- budowa ścieżek turystycznych (samochodowych, rowerowych i pieszych);
- tworzenie placów zabaw;
- ochrona dziedzictwa pocysterskiego oraz kompleksowe odtwarzanie substancji architektonicznej i walorów krajobrazowych wzgórza klasztornego i jego szeroko pojętego otoczenia jako zwartego zespołu architektoniczno-krajobrazowego i kulturowego wtopionego w życie lokalnej społeczności w oparciu o tradycję cysterską;
- budowa ścieżek edukacyjnych;

Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej: rowerowej, kajakowej, itp. (ścieżki, wiaty, przystanie, wypożyczalnie sprzętu, punkty informacyjne itd.)

- ochrona środowiska przyrodniczego i przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu.

Cel strategiczny 3.: Rozwój infrastruktury technicznej

- poprawa stanu infrastruktury drogowej i modernizacja dróg gminnych i chodników;
- poprawa dostępności komunikacyjnej do krajowych i regionalnych ośrodków rozwoju;
- gazyfikacja gminy;
- budowa oraz przebudowa sieci wodociągowej i kanalizacji na obszarze gminy Bierzwnik;
- utworzenie systemu zarządzania gospodarką odpadami;
- powiększenie zasobów budownictwa komunalnego, w tym socjalnego;
- budowa lub rozbudowa lokalnych szerokopasmowych sieci, współdziałających z sieciami regionalnymi lub krajowymi;
- rozwój i modernizacja bazy jednostek OSP w gminie, doposażenie OSP w specjalistyczny sprzęt i pojazdy.

Cel strategiczny 4.: Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich

- stworzenie systemu promocji produktów rolnych;
- włączenie produktów rolnych wytwarzanych na terenie gminy Bierzwnik do systemu promocji gospodarczej i turystycznej, co uatrakcyjni ofertę promocyjną oraz upowszechni lokalną produkcję rolną;
- poprawa konkurencyjności oraz wspieranie działań przyspieszających trwałą i zrównoważony rozwój rolnictwa z jednoczesnym wzmocnieniem bazy przetwórstwa rolno-spożywczego;
- promocja i rozwój rolnictwa ekologicznego;
- poprawa warunków edukacji i aktywności społecznej mieszkańców obszarów wiejskich.

Cel strategiczny 5.: Rozwój gospodarczy gminy

- opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego obszarów gminy o szczególnym znaczeniu gospodarczym;
- poprawa infrastruktury pro inwestycyjnej i promowanie terenów pro inwestycyjnych;
- wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości;

- pozyskanie nowych inwestorów;
- zrównoważony i wielofunkcyjny rozwój gminy Bierzwnik jako obszaru wiejskiego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bierzwnik na lata 2023 - 2032

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bierzwnik na lata 2023-2032 jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Gminy Bierzwnik. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Wizja

Bierzwnik gminą zapewniającą bezpieczeństwo socjalne swoim mieszkańcom, w oparciu o partnerstwo publiczno-społeczne. Działania ukierunkowane na rozwój kapitału społecznego wspierają inicjatywy społeczne mieszkańców, a także prowadzą do integracji grup marginalizowanych, bądź narażonych na wykluczenie.

Misja

Gmina Bierzwnik dąży do wzmocnienia rodzin, przeciwdziałania różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego, podniesienia jakości życia mieszkańców i stwarzania im warunków do rozwoju oraz integracji społeczności lokalne.

Dokument zawiera następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny 1. Doskonalenie systemu wspierania rodziny, przeciwdziałanie występujących w niej dysfunkcjom oraz promowanie pozafinansowych form pomocy rodzinie.

Cel strategiczny 2. Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób starszych i osób z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.

Cel strategiczny 3. Ograniczenie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych poprzez systematyczną profilaktykę oraz podnoszenie poziomu usług pomocowych dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.

Cel strategiczny 4. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony osób jej doświadczających.

Cel strategiczny 5. Wspieranie osób bezrobotnych w zdobyciu zatrudnienia oraz przeciwdziałanie i ograniczanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia.

Cel strategiczny 6. Ograniczanie zjawiska ubóstwa, w tym zjawiska dziedziczenia ubóstwa oraz tworzenie warunków do adaptacji społecznej grup wykluczonych społecznie i zagrożonych marginalizacją.

Cel strategiczny 7. Ochrona zdrowia psychicznego mieszkańców Gminy oraz prowadzenia działań profilaktycznych w tym zakresie.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bierzwnik

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bierzwnik zostało podjęte uchwałą nr XXXV/208/2014 Rady Gminy Bierzwnik z dnia 26 czerwca 2014 roku.

Studium zakłada kontynuację rozwoju istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy w oparciu o istniejący układ osadniczy, komunikacyjny i walory przyrodnicze. Główną jednostką osadniczą Gminy, a zarazem centrum administracyjno-usługowym, jest Bierzwnik. Obszar ten predysponowany jest do najwyższej aktywizacji inwestycyjnej związanej z rozwojem zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej. Szczególnej uwagi wymagać będzie istniejące centrum, w którym kontynuowane i wzbogacane będą istniejące funkcje usługowe o znaczeniu gminnym.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy:

- a) Sfera ekologiczno-krajobrazowa (zagospodarowanie kształtowane wg przepisów szczególnych) z obszarami:
 - ochrony przyrody o znaczeniu ponadlokalnym,
 - korytarzy dynamicznych powiązań i obszarów różnorodności biologicznej,
 - krajobrazu kulturowo-przyrodniczego.
- b) Ośrodki osadnicze:
 - Obsługi ludności: Bierzwnik – ośrodek gminny,
 - o funkcjach wytwórczo-usługowych,
 - o funkcjach turystycznych,
 - o funkcjach agroturystycznych – wiejskie jednostki osadnicze w obszarach ochrony krajobrazu oraz o historycznych układach ruralistycznych,
 - z uzupełniającym zagospodarowaniem agroturystycznym w oparciu o ośrodki rezydencjonalne i część ośrodków rolnictwa wielkoobszarowego nieprzydatnych dla tej funkcji,
- c) Obszary rozproszonej zabudowy wiejskiej (oparcie dla rozwoju funkcji agroturystycznych w I fazie rozwoju),
- d) Obszary:
 - rolniczej przestrzeni produkcyjnej (rejon produkcji ogrodniczej w sąsiedztwie turystycznych i agroturystycznych),
 - o funkcjach turystycznych w sąsiedztwie jezior i sztucznych zbiorników wodnych, Eksploatacji surowców geologicznych,
- e) Rozwinięte systemy infrastruktury technicznej, a szczególnie transportu drogowego.
- f) Główne trasy turystyczne: ścieżki rowerowe z zagospodarowaniem towarzyszącym.

Objaśnienie: podkreślone cele i kierunki działań wykazują spójność z celami i kierunkami działań określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik na lata 2023-2033 wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w powyższych dokumentach. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji pozostają spójne z zapisami przeanalizowanych dokumentów programowych i strategicznych.

7. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Gminie Bierzwnik zostały zaplanowane w taki sposób, aby ich realizacja zmierzała do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej, a nie wyłącznie do poprawy estetyki przestrzeni czy modernizacji zdegradowanych obiektów. Zaplanowano szeroki katalog działań, na który składają się cztery podstawowe projekty zintegrowane. Są to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych, jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury i przestrzeni stworzy warunki do zapobiegania zanikowi niektórych funkcji (np. funkcji rekreacyjnej), umożliwi wprowadzenie nowych funkcji społecznych, sprzyjać będzie budowaniu więzi społecznych i przywróceniu równowagi życia społecznego.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane będą przez Gminę we współpracy z interesariuszami rewitalizacji. Na tym etapie zakres projektów, a także katalog potencjalnych partnerów zostały zdefiniowane w sposób generalny. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do realizacji fazy przygotowawczej projektów. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w ich realizacji. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, żeby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami (przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji).

7.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 13. Opis projektu zintegrowanego nr 1

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1
<p>Bierzwnik – poziom wyżej – kompleksowe działania rewitalizacyjne których wspólnym celem jest podniesienie jakości świadczonych usług przez instytucje gminne zlokalizowane w Bierzwniku, podniesienie jakości przestrzeni publicznej i poziomu bezpieczeństwa.</p>
<p>„Kto nie idzie do przodu ten się cofa” trudno odmówić prawdziwości tej znanej maksymie również w kontekście życia społecznego i kondycji wspólnoty jaką jest Gmina. Na podobszarze rewitalizacji Bierzwnik zlokalizowanych jest kilka placówek ważnych dla mieszkańców Bierzwnika i całej Gminy, są to Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury w Bierzwniku, Gminna Biblioteka Publiczna oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Dziedzictwa Cystersów Bierzwnickich. Wymienione placówki borykają się z problemami natury technicznej (ograniczona dostępność budynków dla osób z niepełnosprawnościami, potrzeby w zakresie termomodernizacji i rosnących kosztów utrzymania), ale także stoją w obliczu wyzwań jakie stawia przed nimi współczesność.</p> <p>Projekt zintegrowany zakłada przeprowadzenie niezbędnych prac remontowych i modernizacyjnych prowadzących do zwiększenia dostępności budynków, obniżenia kosztów ich funkcjonowania, podniesienia poziomu ich wyposażenia, a także większego zintegrowania z miejscowością.</p> <p>Nie mniej ważne jest zadbanie o właściwej jakości otwartą przestrzeń publiczną, która daje mieszkańcom możliwości odpoczynku, rekreacji czy organizacji spotkań, stąd w przedmiotowym projekcie zintegrowanym w module II zaplanowano działania w parku gminnym w Bierzwniku oraz plaży nad jeziorem Kuchta.</p> <p>Cennym elementem rewitalizacji społecznej jest organizacja wydarzeń, które integrują i włączają w nie lokalną społeczność. W tym celu potrzeba jednak przestrzeni, a przestrzeń ta musi być atrakcyjnie zagospodarowana, zachowana w odpowiednim stanie technicznym i dostępna dla wszystkich.</p>
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Bierzwnik
Potencjalni partnerzy
<p>Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Dziedzictwa Cystersów Bierzwnickich Gminna Biblioteka Publiczna Gminny Ośrodek Kultury i Sportu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Sołectwo Bierzwnik Lokalni przedsiębiorcy Organizacje pozarządowe</p>
Lokalizacja przedsięwzięcia
<p>Podobszar rewitalizacji Bierzwnik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budynek Urzędu Gminy i plac przed urzędem- działka nr 126/2 obręb Bierzwnik, - Budynek Zakładu Gospodarki Komunalnej oraz od 2024 r. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – działka nr 48/4 obręb Bierzwnik, - budynek Gminnego Ośrodka Kultury w Bierzwniku oraz siedziba Biblioteki Publicznej Gminnej – działka nr 120/9 obręb Bierzwnik, - obiekty Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Bierzwniku – działka nr 31/10 i 31/5 obręb Bierzwnik, <li style="padding-left: 20px;">- Park Gminny – działka nr 200/1 obręb Bierzwnik - plaża nad Jeziorem Kuchta (dz. nr. ew. 198/3 i 194 obręb Bierzwnik)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<p>Przeprowadzone warsztaty i wizja lokalna wykazały brak rozwiązań architektonicznych umożliwiających dostęp do budynku np. Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przez osoby z niepełnosprawnościami, potrzeby w zakresie wykonania termomodernizacji budynków pozwalających obniżyć koszty ich utrzymania.</p>

Poza problemami w sferze technicznej i środowiskowej modernizacja obiektów użyteczności publicznej sprzyjać będzie poprawie funkcjonowania mieszczących się w nich instytucji, dzięki którym będą one lepiej przygotowane do pełnienia swoich funkcji. W 2021 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy 137 rodzinom z terenu całej Gminy. Wskaźnik liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w przypadku Bierzwnika jest wyższy od wyników zarówno dla powiatu choszczeńskiego jak i dla województwa zachodniopomorskiego. Wsparcie tej instytucji działaniami przewidzianymi w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji jest zatem jak najbardziej uzasadnione. Podobnie wygląda sytuacja w obszarze edukacji i wychowania przedszkolnego. Już teraz Gminne przedszkole w Bierzwniku jest jedyną tego typu placówką w Gminie, Szkoła Podstawowa im. dziedzictwa Cystersów Bierzwnickich jest największą w Gminie. Potrzeba wysokiej jakości edukacji, a także możliwe plany centralizacji placówek oświatowych w Gminie czynią uzasadnionym uwzględnienie potrzeb i wyzwań zespołu szkolno-przedszkolnego w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Ostatnim aspektem, ale nie mniej ważnym jest jakość i poziom bezpieczeństwa przestrzeni publicznej, tej otwartej, jak park gminny i plaża nad jeziorem Kuchta stanowiące dla mieszkańców Bierzwnika i ich gości dogodne miejsca wypoczynku i rekreacji. Włączenie tych miejsc programem rewitalizacji łączy w sobie poprawę jakości przestrzeni publicznej oraz przeciwdziałanie przejawom przestępczości. Jednostkę analityczną „Bierzwnik-centrum” w granicy, której znajdują się wymienione tereny zielone w przeprowadzonej diagnozie wyróżniał m. in. najwyższy wskaźnik liczby stwierdzonych przestępstw i wykroczeń. Oczywiście nie jest to tylko wina tych miejsc, ale jako największe otwarte przestrzenie publiczne w miejscowości, ważne jest, aby zapewniały ich użytkownikom poczucie bezpieczeństwa.

Cel przedsięwzięcia

Celem przedsięwzięcia jest podniesienie poziomu dostępności i wyposażenia obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie podobszaru rewitalizacji Bierzwnik, a przez to również podniesienie poziomu świadczonych usług mieszczących się w nich instytucji na rzecz mieszkańców Bierzwnika i całej Gminy. Celem jest także podniesienie poziomu bezpieczeństwa, komfortu i form spędzania wolnego czasu na terenach zielonych. Modernizacja obiektów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego ma natomiast na celu obniżenie kosztów funkcjonowania placówki, zmniejszenia jej negatywnego oddziaływania na środowisko, a także poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych z jednoczesnym przygotowaniem oferty dla mieszkańców w różnym wieku (rodzice i dziadkowie).

Zakres realizowanych zadań

W ramach projektu planowane są działania infrastrukturalne i społeczne. W pierwszej kolejności potrzebne są działania na rzecz zlikwidowania barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej objętych projektem oraz ich modernizacja. Po przeprowadzeniu ww. kroków będzie można przystąpić do realizacji działań związanych z poszerzeniem i unowocześnieniem oferty usług.

W efekcie zakres rzeczowy projektu zintegrowanego podzielono na cztery powiązane ze sobą moduły, na które składają się zarówno działania infrastrukturalne, jak i społeczne:

Moduł I: Podniesienie poziomu dostępności i modernizacja budynków użyteczności publicznej: Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu i Gminnej Biblioteki Publicznej, oraz Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Dziedzictwa Cystersów Bierzwnickich.

Moduł I polegał będzie na przeprowadzeniu prac budowlanych takich jak:

- zniesienie barier architektonicznych ograniczających dostępność budynków dla osób z niepełnosprawnościami
- termomodernizacja budynków,
- modernizacja systemu ogrzewania budynków,
- remont pomieszczeń wewnątrz budynków,
- remont i rozbudowa infrastruktury sportowej ZS-P poprzez odnowienie boiska i trybun, budowa bieżni, kortu tenisowego i siłowni zewnętrznej (w tym street workout),
- wymiana stolarki drzwiowej i okiennej,
- wprowadzenie zielonej i niebieskiej infrastruktury (budowa systemu gromadzenia wody opadowej z dachów budynków, montaż paneli fotowoltaicznych, nowe nasadzenia zieleni wysokiej).
- przebudowa placu przed urzędem

- wprowadzenie jednolitego wizualnie systemu oznaczenia placówek gminnych wraz z podstawową informacją o zakresie prowadzonych spraw i godzinach otwarcia.

Przeprowadzone prace spowodują zwiększenie dostępności budynków dla wszystkich mieszkańców i klientów Gminy. Po ukończeniu ww. działań planuje się podjęcie współpracy GOPS, GOK i ZS-P i sołectwem w celu organizacji zajęć dla mieszkańców w każdym wieku. Ponadto przewidywana jest współpraca z organizacjami pozarządowymi, Gminną Biblioteką Publiczną oraz sołectwami w Gminie w celu organizacji wydarzeń kulturalnych. W dokładny proces planowania zaangażowani zostaną mieszkańcy, którzy w ramach konsultacji społecznych będą mogli decydować o planowanych do organizacji wydarzeniach, cyklicznych zajęciach lub przekazywać swoje pomysły.

Moduł II: Rewitalizacja Parku Gminnego i kąpieliska nad Jeziorem Kuchta w Bierzwniku

Działania rewitalizacyjne ujęte w module II skupiać się będą na podniesieniu jakości przestrzeni publicznej otwartej Bierzwniku na cele wypoczynkowe i rekreacyjne.

Planowane działania obejmować będą:

- inwentaryzację zieleni, pielęgnację istniejącej oraz wykonanie dodatkowych nasadzeń,
- modernizację i doposażenie istniejącego placu zabaw w Parku Gminnym,
- montaż małej architektury i siłowni zewnętrznej (w tym typu street workuot),
- montaż oświetlenia i monitoringu,
- remont ogrodzenia parku.
- budowę boiska do gry w siatkówkę plażową
- budowę wiaty piknikowej.

Wykonanie przewidzianych prac uczyni teren Parku Gminnego i kąpieliska nad Jeziorem Kuchta atrakcyjnymi i przyjaznymi wszystkim mieszkańcom. Przeprowadzona konserwacja zieleni pozwoli wydobyć tkwiące w parku walory przyrodnicze i kompozycyjne, a nowa aranżacja ścieżek i montaż obiektów małej architektury zachęcać będzie do odpoczynku i afirmacji uroków przyrody. Zmodernizowany i rozbudowany plac zabaw dla najmłodszych, a także zewnętrzna siłownia ze strefą street workout zachęci do odwiedzania parku przez dzieci i nastolatki.

Moduł III: Nasza starość to barwy jesieni.

Podniesienie poziomu i rozwoju usług dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz długotrwale chorych poprzez usługi opiekuńcze, podnoszenie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności, zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych, kulturalnych organizacja czasu wolnego, poradnictwo specjalistyczne m. in. w formie kursów szkoleń i warsztatów. Działania w module w szczególności polegać będą na.:

- powołaniu klubu seniora,
- organizacji zajęć rehabilitacyjnych,
- organizacji zajęć tematycznych rozwijających zainteresowania,
- organizacji warsztatów umiejętności pracy z komputerem,
- zakupie wyposażenia rtv, agd niezbędnego do organizacji spotkań, seminariów, warsztatów, ćwiczeń.

Przedstawione w module działania skierowane są do seniorów, których z roku na rok w Bierzwniku i całej gminie jest coraz więcej. Zmieniająca się sytuacja demograficzna wymaga rozbudowy oferty zajęć rehabilitacyjnych i możliwości spędzania wolnego czasu przez osoby osiągnące ten etap życia.

Moduł IV: Nowe umiejętności – nowe szanse rozwoju.

Zgodnie z przyświecającą całemu projektowi zintegrowanemu myślą przewodnią, podnoszenie kompetencji zawodowych, społecznych, ale także rozwijanie własnych zainteresowań jest obowiązkiem każdego obywatela. Dlatego wychodząc naprzeciw wymaganiom klaster instytucji gminnym działających w zmodernizowanych i lepiej przystosowanych budynkach tj.

- Gminny Ośrodek Kultury w Bierzwniku,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Dziedzictwa Cystersów Bierzwnickich

Zaprasza do aktywnego udziału w przygotowywanych inicjatywach kulturalnych, edukacyjnych, sportowych, rekreacyjnych.

Wydarzenia będą miały charakter unikalny (jednorazowy) oraz cykliczny.

W pierwszej grupie będą to:

- koncerty ,
- konkursy tematyczne,
- spotkania z zaproszonymi gośćmi,
- kursy i seminaria (zawodowe, hobbystyczne)

W drugiej grupie będą to:

- stałe dyżury doradztwa zawodowego i prawnego,
- powołanie kół zainteresowań,
- organizacja dnia przedsiębiorczości.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany łączy w sobie działania infrastrukturalne i nieinfrastrukturalne. Będzie on realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach, na płaszczyźnie inwestycyjnej i nieinwestycyjnej. Zastosowane zostanie projektowanie uniwersalne, umożliwiające swobodne korzystanie z obiektów i świadczonych w nich usługach jak największej liczbie osób:

- projekt będzie atrakcyjny i użyteczny dla osób o różnych możliwościach i umiejętnościach,
- uwzględni szeroki zakres indywidualnych preferencji i możliwości odbiorców,
- przestrzeń będzie dostępna dla osób dotkniętych różnymi formami niepełnosprawności (ruchowa, sensoryczna, intelektualna, komunikacyjna) oraz dla osób starszych, osób z wózkami dziecięcymi, ciężkim bagażem itp.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Przestrzeń jako aspekt jakości życia

Kierunek 1.1. Poprawa dostępności i funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i przestrzeni publicznych

Kierunek 1.2. Stworzenie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego i rekreacji

Kierunek 1.3. Zwiększenie bezpieczeństwa

CEL 2: Zintegrowane i zaangażowane społeczeństwo obywatelskie

Kierunek 2.1. Stworzenie warunków do integracji i włączenia społecznego mieszkańców

Kierunek 2.2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i seniorów

Kierunek 2.3. Wzrost integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej

Kierunek 2.4. Wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców

CEL 3: Przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom społecznym

Kierunek 3.1. Przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku ubóstwa i przemocy w rodzinie

Kierunek 3.2. Podnoszenie kompetencji społecznych mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększanie szans edukacyjnych

Kierunek 3.4. Podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 9 000.000,00 zł Moduł II: 4.000.000,00 zł Moduł III: 300.000,00 zł Moduł IV: 500 000,00zł łącznie: 13 800.000,00 zł	- Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)	Moduł I: 2024-2027 Moduł II: 2024-2027 Moduł III:

(szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)		2026-2033 Moduł IV: 2026-2033
---	--	--

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- zlikwidowanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej,
- zapewnienie miejsc do aktywnego spędzania czasu wolnego,
- zwiększenie atrakcyjności obszaru dla osób w każdym wieku,
- pobudzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i grupy społecznej,
- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców,
- zwiększenie atrakcyjności i skuteczności prowadzonych zajęć szkolnych,
- poprawa stanu i liczby małych przedsiębiorstw w Gminie,
- zwiększenie integracji mieszkańców poprzez inicjatywy oddolne,
- zwiększenie liczby miejsc i przestrzeni do spotkań mieszkańców odpowiadającej szerokiej grupie odbiorców oraz zwiększenie dostępności do nich,
- poprawa wyglądu, estetyki, bezpieczeństwa i trwałości otoczenia.

Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba budynków poddanych modernizacji	4 szt.	Protokoły odbioru, dokumentacja techniczna
Powierzchnia terenów zielonych poddanych rewitalizacji	32 000M ²	Dokumentacja techniczna
Liczba organizowanych cyklicznych zajęć skierowanych do seniorów	10 szt./rok	Prowadzony harmonogram spotkań
Liczba organizowanych zajęć skierowanych do pozostałych mieszkańców	12 szt./rok	Prowadzony harmonogram spotkań
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury	1000 osób/rok	Ankietyzacja mieszkańców raz w roku
Liczba mieszkańców korzystających z oferty organizowanych zajęć, szkoleń i dyżurów specjalistów	300 mieszkańców /rok	lista obecności raz w roku
Liczba uczestników wydarzeń i zajęć organizowanych w oparciu o infrastrukturę sportową w Zespole Szkolno-Przedszkolnym	400 os./rok	Prowadzona lista uczestników bądź dane szacunkowe pozyskiwane od organizatorów

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 14. Opis projektu zintegrowanego nr 2

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2
Z dziedzictwem w przyszłość - rewitalizacja otoczenia klasztoru cysterskiego, adaptacja do funkcji obsługi ruchu turystycznego.
<p>Historia Bierzwnika nierozzerwalnie łączy się z historią powstania i działalności na tych ziemiach klasztoru Cystersów. Ruiny klasztoru stanowią unikatowy zabytek świadczący o wielkiej świetności tego miejsca w przeszłości. Zespół klasztorny podlega opiece konserwatorskiej w ramach której czynione są starania aby pamięć o tym miejscu jak przetrwała jak najdłużej. W programie rewitalizacji w ramach projektu zintegrowanego nr II zaplanowano natomiast zespół działań mających na celu ożywienie i zaadaptowanie do funkcji obsługi ruchu turystycznego najbliższego otoczenia zespołu klasztornego. Poprzez podtrzymywanie pamięci o historii tego miejsca mieszkańcy gminy Bierzwnik inwestują w podtrzymanie pamięci o własnej historii, i tożsamości, Pocysterski Klasztor to również wartościowa atrakcja turystyczna, z którą wiązać się mogą korzyści dla lokalnej gospodarki.</p>
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Bierzwnik
Potencjalni partnerzy
Stowarzyszenie Ochrony Dziedzictwa Pocysterskiego w Bierzwniku
Lokalizacja przedsięwzięcia
<p>Podobszar rewitalizacji Bierzwnik: - działki nr 391/13, 391/14, 391/5, 391/16, 391/6 obręb Bierzwnik</p>
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<p>Na terenie jednostki analitycznej „Bierzwnik-centrum” odnotowano największy stan kryzysowy spośród wszystkich jednostek analitycznych w sferze technicznej. Przejawem tego jest m.in. największa liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym. Koncentracja takich budynków ma miejsce w północnej części Bierzwnika w rejonie dawnego cysterskiego klasztoru. Sąsiadujące z klasztorem tereny, niegdyś Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska obecnie stoją nieużytkowane i wymagają przekształceń. Bezpośrednie sąsiedztwo z zespołem klasztornym predestynują je do przyjęcia funkcji terenów związanych z obsługą ruchu turystycznego. A ten w miarę upływu lat może być większy. Klasztor pocysterski stanowi dla Gminy, ale i dla województwa niezwykle cenny zabytek gotyckiej architektury ceglanej. Jest miejscem ożywionej działalności kulturalnej i magnesem przyciągającym w te strony turystów. Konsekwentne stawianie przez Gminę na rozwój ruchu turystycznego związanego z klasztorem nabiera realnych kształtów. Na ukończeniu znajduje się budowa „przystanku wędrowca” nowego obiektu pełniącego funkcje zaplecza socjalnego wraz z przebudową ulicy Cystersów i budową miejsc parkingowych.</p> <p>Jednocześnie działania związane z popularyzacją zespołu pocysterskiego i wzrostem liczby turystów odwiedzających to miejsce może stać się dźwignią aktywizującą gospodarczo okolicznych mieszkańców.</p>
Cel przedsięwzięcia
<p>Celem tego projektu zintegrowanego jest przekształcenie terenu po nieużytkowanych zabudowaniach do funkcji obsługi ruchu turystycznego. Celem działania jest poprawa wizerunku zespołu klasztornego poprzez poprawę stanu zagospodarowania jego otoczenia i powiązanie funkcjonalne zwiększające możliwości aranżacji przestrzeni do rosnących potrzeb związanych z obsługą ruchu turystycznego.</p> <p>W sferze technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej celem przedsięwzięcia jest zatem wydobycie z zapaści stanu technicznego obiektów i terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie klasztoru. W sferze gospodarczej może stanowić szansę na rozwój lokalnej wytwórczości, lub rozwoju usług świadczonych na rzecz turystów przeciwdziałając jednocześnie zjawiskom bezrobocia i ubóstwa. W sferze społecznej ponadto przedmiotowy projekt zintegrowany może przyczynić się do aktywizacji społecznej mieszkańców.</p>

Zakres realizowanych zadań

Zakres planowanych działań rewitalizacyjnych został podzielony pomiędzy trzy moduły. Pierwsze dwa moduły skupiają w sobie działania stricte infrastrukturalne, natomiast trzeci moduł stanowi dalszy plan działań społecznych i kulturalnych w oparciu o powstałą, infrastrukturę.

Moduł I: Adaptacja części terenów po Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska w Bierzwniku położonych przy ulicy Cystersów do funkcji obsługi ruchu turystycznego.

Zakres prac obejmował będzie prace budowlane, których celem będzie uporządkowanie terenu i przystosowanie go do pełnienia nowych funkcji związanych z obsługą ruchu turystycznego.

Zakres prac obejmować będzie:

- rozbiórkę budynków gospodarczych,
- budowę sceny letniej wraz z zapleczem,
- zagospodarowanie terenu, budowa chodników aranżacja zieleni towarzyszącej,
- budowę targowiska z pamiątkami i lokalnymi wyrobami,
- adaptację budynku portierni na punkt informacji turystycznej,
- urządzenie zieleni i miejsc odpoczynku dla dorosłych i dla dzieci,
- budowę infrastruktury parkingowej, oświetlenia i monitoring.

Teren podlegający przekształceniu przekracza powierzchnię 1ha, stanowić będzie cenne rozszerzenie przestrzeni udostępnionej turystom odwiedzającym klasztor. Dzięki elementom wyposażenia takim jak scena letnia możliwa będzie organizacja plenerowych wydarzeń kulturalnych i integracyjnych. A możliwość aranżacji małego targowiska i strefy odpoczynku pomoże wydłużyć czas spędzony przez turystę w tym miejscu.

Moduł II: Remont i modernizacja budynku spichlerza stanowiącego obecnie siedzibę Izby Pamięci Lamus.

Zakres prac obejmował będzie działania o charakterze infrastrukturalnym, których celem będzie zabezpieczenie stanu technicznego budynku spichlerza i pełniejsza adaptacja części parterowej do funkcji wystawienniczej tzw. Izby Pamięci „Lamus”.

Zakres prac obejmować będzie:

- konserwację tkanki budowlanej:
- prace zewnętrzne wokół budynku,
- odpowiednie wyposażenie pomieszczeń wystawienniczych – aranżacja, oświetlenie, montaż infrastruktury przeciwpożarowej.

Celem jaki przyświeca mieszczącej się w starym spichlerzu Izbie Pamięci „Lamus” jest zachowanie pamięci o kulturze i rzemiośle regionu. Ta oddolna inicjatywa bardzo dobrze uzupełnia strategię budowy potencjału turystycznego Bierzwnika na gruncie dziedzictwa kulturowego regionu. Izba Pamięci współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Bierzwniku.

Moduł III: „3 dni na cysterskim szlaku” wsparcie organizacji cyklicznego wydarzenia związanego z dziedzictwem duchowym i kulturowym zakonu Cystersów.

„3 dni na cysterskim szlaku” to cykliczne wydarzenie ściągające do Bierzwnika dużą liczbę turystów. Motywem przewodnim jest dziedzictwo zakonu Cystersów. W ramach wydarzenia odbywają się m. in. Międzynarodowe Targi Wyrobów Klasztornych, koncerty muzyki dawnej, zgromadzenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Gmin Cysterskich, pokazy filmów, konkursy, organizowane jest zwiedzanie klasztoru (w tym nocne), a także inscenizacje historyczne, w których w rolę aktorów wcielają się lokalni mieszkańcy.

Wydarzenie integruje społeczność lokalną, jest też wspianą okazją do promowania swojej małej ojczyzny.

- W ramach programu rewitalizacji zakłada się wsparcie wydarzenia poprzez organizację dodatkowych wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych.
- Alternatywą albo próbą wydłużenia sezonu turystycznego może być organizacja w scenerii zespołu klasztornego wydarzeń kulturalnych, naukowych, poza formułą „3 dni na cysterskim szlaku”.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

W ramach prac zlikwidowane zostaną bariery architektoniczne wewnątrz budynków jak i w bezpośredniej okolicy. Pomieszczenia wewnątrz budynków zostaną dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Przestrzeń jako aspekt jakości życia

Kierunek 1.1. Poprawa dostępności i funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i przestrzeni publicznych

Kierunek 1.2. Stworzenie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego i rekreacji

Kierunek 1.3. Zwiększenie bezpieczeństwa

CEL 2: Zintegrowane i zaangażowane społeczeństwo obywatelskie

Kierunek 2.1. Stworzenie warunków do integracji i włączenia społecznego mieszkańców

Kierunek 2.2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i seniorów

Kierunek 2.3. Wzrost integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej

Kierunek 2.4. Wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców

CEL 3: Przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom społecznym

Kierunek 3.1. Przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku ubóstwa i przemocy w rodzinie

Kierunek 3.2. Podnoszenie kompetencji społecznych mieszkańców

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 4.000.000,00 zł Moduł II: 500.000,00 zł Moduł III: 500.000,00 zł Łącznie: 5.000.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Bierzwnik - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)	Moduł I: 2024-2027 Moduł II: 2024-2027 Moduł III: 2024-2033

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- pobudzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i grupy społecznej,
- zmniejszenie liczby aktów wandalizmu,
- zwiększenie liczby miejsc i przestrzeni do spotkań mieszkańców,
- budowanie poczucia współodpowiedzialności za utrzymanie przestrzeni publicznych,
- poprawa wyglądu, estetyki i trwałości najbliższego otoczenia budynku.

Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów poddanych modernizacji	2 szt.	Protokoły odbioru
Powierzchnia terenu poddanego rewitalizacji	1 ha	Protokół odbioru, dokumentacja techniczna
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury	1 000 os./rok	Prowadzona lista uczestników
Liczba organizowanych wydarzeń	5 szt./rok	Prowadzony harmonogram spotkań

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 15. Opis projektu zintegrowanego nr 3

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3	
Nasza Świetlica – modernizacja świetlic wiejskich w miejscowościach: Łasko, Breń i Kolsk	
<p>W gminie takiej jak Bierzwnik gdzie odległości pomiędzy miejscowościami mierzy się w kilometrach ważnym obiektem integrującym lokalną społeczność powinna być świetlica wiejska. W dwóch wsiach sołectkich objętych programem rewitalizacji tj.: w Breniu, i Łasku znajdują się takie placówki, a w trzeciej tj. w Kolsku na ten cel planuje się zaadaptować budynek dawnej Ochotniczej Straży Pożarnej. Przedmiotowy projekt zintegrowany ma na celu wsparcie świetlic i uczynienie z nich centrum życia społecznego wsi.</p>	
Nazwa wnioskodawcy	
Gmina Bierzwnik	
Potencjalni partnerzy	
Sołectwo Łasko, Breń i Kolsk Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Biblioteka Publiczna Organizacje pozarządowe	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
Podobszar rewitalizacji Łasko, Breń i Kolsk: - świetlica w Breniu (dz. nr. ew. 287 obręb Breń) - świetlica w Łasku (dz. nr ew. 15 i 16/6 obręb Łasko), oraz działka nr 97/4 obręb Łasko - budynek dawnej Ochotniczej Straży Pożarnej w Kolsku (dz. nr ew. 27/5 obręb Kolsk) - teren w Breniu (dz. nr ew. 193 i 192 obręb Breń), - teren w Kolsku (dz. nr ew. 89/2 obręb Kolsk)	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<p>Niski poziom integracji społecznej i aktywności społecznej (deklarowany praktycznie w każdej miejscowości), wysoki udział osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (Breń), największy udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (Breń), wysoki udział uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej (Łasko), czy brak ogólnodostępnego placu zabaw (Łasko, Breń i Kolsk) to szeroka skala problemów, którym przeciwdziałać będą działania przewidziane w ramach projektu zintegrowanego nr III. Pod hasłem „Nasza Świetlica” mieścić się będzie modernizacja i doposażenie istniejących w Łasku i Breniu świetlic wiejskich, a w Kolsku adaptacja na ten cel budynku po OSP znajdującego się w doskonałej lokalizacji w centrum miejscowości. Jednocześnie poza działaniami związanymi z budynkami w sąsiedztwie świetlic urządzona zostanie przestrzeń rekreacyjna na miarę potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz plac zabaw.</p>	
Cel przedsięwzięcia	
<p>Celem przedsięwzięcia jest modernizacja i doposażenie świetlic wiejskich do możliwości organizowania w nich spotkań wiejskich, spotkań terapeutycznych, organizacji kameralnych szkoleń czy zajęć dla mieszkańców w różnym wieku. W pobliżu każdej świetlicy urządzona zostanie przestrzeń rekreacyjna przeznaczona do uprawiania gier i zabaw sportowych, a także plac zabaw dla najmłodszych. W sferze technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej celem przedsięwzięcia jest poprawa stanu technicznego świetlic w Łasku i Breniu oraz adaptacja budynku po OPS w Kolsku do pełnienia takiej funkcji. Ponadto planowane jest uporządkowanie przestrzeni wokół budynków.</p>	
Zakres realizowanych zadań	

W ramach projektu planowane są działania w trzech modułach – kompleksowo opisujących działania w jednej z miejscowości.

Moduł I: Remont i modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Łasku i modernizacja jego najbliższego otoczenia. Budowa oferty programowej świetlicy.

W pierwszej kolejności zakres prac obejmował będzie działania o charakterze infrastrukturalnym, których celem będzie poprawa stanu technicznego budynku, zwiększenie dostępności obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami, wyposażenie budynku w meble, sprzęt i akcesoria do organizacji spotkań wiejskich, spotkań terapeutycznych, organizacji kameralnych szkoleń czy zajęć dla mieszkańców w różnym wieku, a także poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni wokół obiektu.

Działania przewidziane w tym module obejmować będą:

- remont i termomodernizację budynku,
- wymianę stolarki drzwiowej i okiennej,
- remont i adaptację pomieszczeń,
- przystosowanie obiektu do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

W ramach modułu I przeprowadzone zostaną także zewnętrzne prace porządkowe i infrastrukturalne, mające na celu zagospodarowanie otoczenia budynku w taki sposób, aby umożliwić atrakcyjną formę spędzenia wspólnie czasu na świeżym powietrzu. Realizacja przedsięwzięcia poskutkuje poprawą bezpieczeństwa mieszkańców podobszaru rewitalizacji, dostosowaniem miejsc publicznych do osób ze szczególnymi potrzebami, a także zwiększeniem estetyki i funkcjonalności obszaru. Prace obejmować będą:

- instalację monitoringu,
- wykonanie oświetlenia wokół obiektu,
- wyrównanie terenu przy świetlicy,
- budowę placu zabaw na terenie działki nr 97/4 obręb Łasko,
- montaż obiektów małej architektury, w tym wiaty, ławek i koszy na śmieci,
- realizację nowych nasadzeń.

Następnie jako pierwszy podstawowy punkt integracji społecznej – świetlica wiejska w Łasku poza możliwością organizacji spotkań wiejskich oferować będzie swoim mieszkańcom skrojony do ich potrzeb i profilu zainteresowań repertuar wydarzeń, spotkań, szkoleń i zajęć.

Oferta programowa świetlicy obejmować będzie m.in.:

- zajęcia adaptacyjne dla najmłodszych,
- zajęcia dla rodzin z dziećmi,
- warsztaty umiejętności rodzicielskich,
- sekcje tematyczne dla różnych grup wiekowych (taneczne, plastyczne, muzyczne, sportowe, filmowe, informatyczne, językowe).

Poza tym, pomieszczenia i profesjonalny sprzęt będą mogły być udostępniane mieszkańcom czy organizacjom pozarządowym i służyć na potrzeby przeprowadzanych szkoleń, warsztatów i spotkań. Oferta będzie mogła być poszerzona o zajęcia wyrównawcze dla dzieci mających problemy w nauce. W obiekcie będą mogły być także prowadzone warsztaty z zakresu aktywizacji zawodowej i zwiększające kompetencje na rynku pracy, co będzie sprzyjało redukcji bezrobocia i ubóstwa wśród mieszkańców.

Przewiduje się również możliwość zatrudnienia (najlepiej spośród lokalnej społeczności) animatora/instruktora, który będzie organizował zajęcia i czuwał nad podopiecznymi w trakcie ich trwania. Przewiduje się również możliwość doszkalania takiej osoby, aby mogła odpowiadać na zmieniające się potrzeby mieszkańców w zakresie organizacji czasu wolnego.

Moduł II: Remont i modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Breniu i modernizacja jego najbliższego otoczenia wraz z urządzeniem strefy sportu na terenie działek nr 193 i 192 w miejscu, gdzie infrastruktura istnieje, ale wymaga remontów i doposażenia. Budowa oferty programowej świetlicy.

W pierwszej kolejności zakres prac obejmował będzie działania o charakterze infrastrukturalnym, których celem będzie poprawa stanu technicznego budynku, zwiększenie dostępności obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami, doposażenie budynku w meble, sprzęt i akcesoria do organizacji spotkań wiejskich, spotkań terapeutycznych, organizacji kameralnych szkoleń czy zajęć dla mieszkańców w różnym wieku, a także poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni wokół obiektu.

Działania przewidziane w tym module obejmować będą:

- remont i termomodernizację budynku,
- wymiana stolarki drzwiowej i okiennej,
- remont i adaptację pomieszczeń,
- przystosowanie obiektu do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

W ramach modułu II przeprowadzone zostaną także zewnętrzne prace porządkowe i infrastrukturalne, mające na celu zagospodarowanie otoczenia budynku i terenu działek nr 193 i 192 w taki sposób, aby umożliwić atrakcyjną formę spędzenia wspólnie czasu na świeżym powietrzu. Realizacja przedsięwzięcia poskutkuje poprawą bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji, dostosowaniem miejsc publicznych do osób ze szczególnymi potrzebami, a także zwiększeniem estetyki i funkcjonalności obszaru.

Prace obejmować będą:

- instalację monitoringu,
- wykonanie oświetlenia wokół obiektu,
- budowę placu zabaw,
- aranżację strefy sportu na terenie działek nr 193 i 192,
- montaż obiektów małej architektury, w tym wiaty, ławek i koszy na śmieci,
- realizację nowych nasadzeń.

Następnie, jako pierwszy podstawowy punkt integracji społecznej – świetlica wiejska w Breniu poza możliwością organizacji spotkań wiejskich oferować będzie swoim mieszkańcom skrojony do ich potrzeb i profilu zainteresowań repertuar wydarzeń, spotkań, szkoleń i zajęć.

Oferta programowa świetlicy obejmować będzie m.in.:

- zajęcia adaptacyjne dla najmłodszych,
- zajęcia dla rodzin z dziećmi,
- warsztaty umiejętności rodzicielskich,
- sekcje tematyczne (taneczne, plastyczne, muzyczne, sportowe, filmowe).

Poza tym, pomieszczenia i profesjonalny sprzęt będą mogły być udostępniane mieszkańcom, czy organizacjom pozarządowym i służyć na potrzeby przeprowadzanych szkoleń, warsztatów i spotkań. Oferta będzie mogła być poszerzona o zajęcia wyrównawcze dla dzieci mających problemy w nauce. W obiekcie będą mogły być także prowadzone warsztaty z zakresu aktywizacji zawodowej i zwiększające kompetencje na rynku pracy, co będzie sprzyjało redukcji bezrobocia i ubóstwa wśród mieszkańców.

Moduł III: Adaptacja dawnego budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Kolsku do funkcji świetlicy wiejskiej i modernizacja jego najbliższego otoczenia. Budowa oferty programowej świetlicy.

W pierwszej kolejności zakres prac obejmował będzie działania o charakterze infrastrukturalnym, których celem będzie remont i rozbudowa oraz adaptacja budynku stanowiącego niegdyś siedzibę Ochotniczej Straży Pożarnej w Kolsku do funkcji świetlicy wiejskiej. W drugiej kolejności wyposażenie budynku w meble, sprzęt i akcesoria do organizacji spotkań wiejskich, spotkań terapeutycznych, organizacji kameralnych szkoleń czy zajęć dla mieszkańców w różnym wieku, a także poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni wokół obiektu.

Działania przewidziane w tym module obejmować będą prace budowlano-remontowe związane z adaptacją budynku do nowej funkcji.

Ponadto, w ramach modułu III przeprowadzone zostaną także zewnętrzne prace porządkowe i infrastrukturalne, mające na celu zagospodarowanie otoczenia budynku oraz teren działki nr 89/2 w taki sposób, aby umożliwić atrakcyjną formę spędzenia wspólnie czasu na świeżym powietrzu. Realizacja przedsięwzięcia poskutkuje poprawą bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji, dostosowaniem miejsc publicznych do osób ze szczególnymi potrzebami, a także zwiększeniem estetyki i funkcjonalności obszaru. Prace obejmować będą:

- instalację monitoringu,
- wykonanie oświetlenia wokół obiektu,
- budowę placu zabaw,
- aranżację strefy sportu na terenie działki nr 89/2,
- montaż obiektów małej architektury, w tym wiaty, ławek i koszy na śmieci,
- realizację nowych nasadzeń.

Następnie, jako pierwszy podstawowy punkt integracji społecznej – świetlica wiejska w Kolsku poza możliwością organizacji spotkań wiejskich oferować będzie swoim mieszkańcom skrojony do ich potrzeb i profilu zainteresowań repertuar wydarzeń, spotkań, szkoleń i zajęć.

Oferta programowa świetlicy obejmować będzie m.in.:

- zajęcia adaptacyjne dla najmłodszych,
- zajęcia dla rodzin z dziećmi,
- warsztaty umiejętności rodzicielskich,
- sekcje tematyczne (taneczne, plastyczne, muzyczne, sportowe, filmowe).

Poza tym, pomieszczenia i profesjonalny sprzęt będą mogły być udostępniane mieszkańcom, czy organizacjom pozarządowym i służyć na potrzeby przeprowadzanych szkoleń, warsztatów i spotkań. Oferta będzie mogła być poszerzona o zajęcia wyrównawcze dla dzieci mających problemy w nauce. W obiekcie będą mogły być także prowadzone warsztaty z zakresu aktywizacji zawodowej i zwiększające kompetencje na rynku pracy, co będzie sprzyjało redukcji bezrobocia i ubóstwa wśród mieszkańców.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

W ramach prac zlikwidowane zostaną bariery architektoniczne wewnątrz budynków jak i w bezpośredniej okolicy. Pomieszczenia wewnątrz budynków zostaną dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Przestrzeń jako aspekt jakości życia

Kierunek 1.1. Poprawa dostępności i funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i przestrzeni publicznych przestrzeni przyjaznej mieszkańcom

Kierunek 1.2. Stworzenie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego i rekreacji

Kierunek 1.3. Zwiększenie bezpieczeństwa

CEL 2: Zintegrowane i zaangażowane społeczeństwo obywatelskie

Kierunek 2.1. Stworzenie warunków do integracji i włączenia społecznego mieszkańców

Kierunek 2.2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i seniorów

Kierunek 2.3. Wzrost integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej

Kierunek 2.4. Wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców

CEL 3: Przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom społecznym

Kierunek 3.1. Przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku ubóstwa i przemocy w rodzinie		
Kierunek 3.2. Podnoszenie kompetencji społecznych mieszkańców		
Kierunek 3.3. Zwiększanie szans edukacyjnych		
Kierunek 3.4. Podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców		
Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: .1 000.000,00 zł Moduł II: 1 000.000,00 zł Moduł III: 1 500.000,00 zł Łącznie: 3.500.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Bierzwnik - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)	Moduł I: 2024-2027 Moduł II: 2024-2027 Moduł III: 2027-2033
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
<ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości i standardu życia mieszkańców, • poprawa stanu zdrowia mieszkańców, • tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i grupy społecznej, • zwiększenie integracji mieszkańców wcześniej narażonych na wykluczenie społeczne, • zwiększenie liczby miejsc i przestrzeni do spotkań mieszkańców, • zwiększenie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców, • zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców, • poprawa wyglądu, estetyki i trwałości budynku i jego najbliższego otoczenia. 		
Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów poddanych modernizacji	3 szt.	Protokoły odbioru
Liczba powstałych placów zabaw	3 szt.	Protokoły odbioru
Liczba urządzonych stref sportu	2 szt.	Protokół odbioru
Liczba zamontowanych obiektów małej architektury	20 szt.	Protokoły odbioru
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Poprawa efektywności energetycznej obiektów – zmniejszenie zużycia energii	Minimum 25%	Dokumentacje projektowe, audyty energetyczne
Liczba podmiotów, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych korzystających z pomieszczeń budynków	5 szt./rok	Prowadzone harmonogramy spotkań
Liczba wydarzeń i zajęć organizowanych w budynkach	20 szt./rok	Prowadzone harmonogramy spotkań
Liczba osób korzystających z oferty świetlic	100 os./rok	Prowadzone listy uczestników/dane szacunkowe od organizatorów

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

8. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

8.1. Kompleksowość programu

Przez rewitalizację należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, **prowadzony w sposób kompleksowy**, poprzez zintegrowane działania szczególnie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie oraz prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji zgodnie z przyjętym programem rewitalizacji. Założeniami procesu rewitalizacji są: interdyscyplinarność, kompleksowość, partnerstwo oraz reakcja na kryzys.

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na **aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego**. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięciem kompleksowości interwencji. W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

8.2. Koncentracja programu

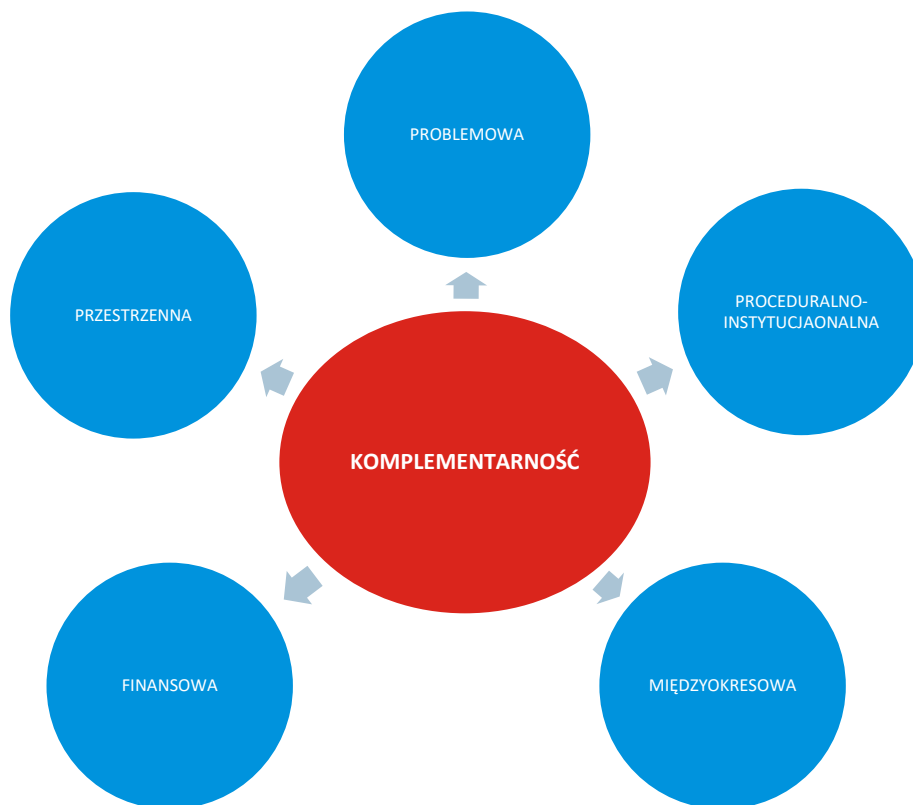
Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Bierzwnik zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w sferze środowiskowej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Z kolei diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji i przeprowadzone warsztaty pozwoliły na identyfikację dodatkowych problemów lub wzmocnienie już zidentyfikowanych.

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą prowadzone na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik na lata 2023-2033 wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji.

Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

8.3.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.

Planowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane są w całości w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej powinno wiązać się z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali Gminy i otoczenia dla skuteczności Programu Rewitalizacji. Warto zaznaczyć, że realizowane projekty będą oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem, a nie wyłącznie punktowo. Zakładają one możliwość korzystania z nowej infrastruktury publicznej nie tylko przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale i całej Gminy. Należy również zaznaczyć, że realizacja zaplanowanych przedsięwzięć nie będzie skutkować przenoszeniem się problemów na inne obszary, co mogłoby prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna, czy marginalizacja.

Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zobrazowana została w załączniku nr 1a-b do Gminnego Programu Rewitalizacji.

8.3.2. Komplementarność problemowa

Prowadzone działania rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik na lata 2023-2033 mają dążyć do założonej w Programie wizji oraz przyczyniać się do realizacji celów rewitalizacji. Powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami rewitalizacji, a także ich pożądane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny przedstawiono w rozdziale 7.1. Komplementarność problemową przedsięwzięć

powinno się również zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Gminy w innych sferach, co wpłynie na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 16. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej	środowiskowej
PZ nr 1	Bierzwnik – poziom wyżej – kompleksowe działania rewitalizacyjne których wspólnym celem jest podniesienie jakości świadczonych usług przez instytucje gminne zlokalizowane w Bierzwniku, podniesienie jakości przestrzeni publicznej i poziomu bezpieczeństwa					
PZ nr 2	Z dziedzictwem w przyszłość - rewitalizacja otoczenia klasztoru cysterskiego, adaptacja do funkcji obsługi ruchu turystycznego.					
PZ nr 3	Nasza Świątlica – modernizacja świątlic wiejskich w miejscowościach: Łasko, Breń i Kolsk					

Źródło: opracowanie własne.

Każde podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się z kilku powiązanych ze sobą działań (modułów) mających charakter zarówno infrastrukturalny, jak i miękki, tworząc w ten sposób projekt zintegrowany. Ma to przeciwdziałać również fragmentacji działań tj. tzw. „rewitalizacji technicznej” lub „rewitalizacji społecznej”, które to pojęcia są błędnie stosowane, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa.

Ponadto poszczególne projekty zintegrowane są powiązane pomiędzy sobą, co zwiększa komplementarność zaplanowanych do realizacji działań. Niniejszy dokument zakłada również realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mają na celu wsparcie i dopełnienie projektów podstawowych, bezpośrednio ukierunkowanych na osiągnięcie celów strategicznych. Ma to prowadzić do osiągnięcia efektu synergii i zachowania kompleksowości podejmowanej interwencji. Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami podstawowymi oraz ich zależność z pozostałymi przedsięwzięciami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	PZ nr 1	PZ nr 2	PZ nr 3
PZ nr 1	Bierzwnik – poziom wyżej – kompleksowe działania rewitalizacyjne których wspólnym celem jest podniesienie jakości świadczonych usług przez instytucje gminne zlokalizowane w Bierzwniku, podniesienie jakości przestrzeni publicznej i poziomu bezpieczeństwa			
PZ nr 2	Z dziedzictwem w przyszłość - rewitalizacja otoczenia klasztoru cysterskiego, adaptacja do funkcji obsługi ruchu turystycznego.			
PZ nr 3	Nasza Świetlica – modernizacja świetlic wiejskich w miejscowościach: Łasko, Breń i Kolsk			

Źródło: opracowanie własne.

8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik na lata 2023-2033 z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Gminy Bierzwnik 2021-2030. Wspólnymi organami w realizacji obu wymienionych dokumentów będzie Wójt Gminy Bierzwnik odpowiedzialny za stymulowanie i koordynację działań, a także odpowiednie komórki Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy, którym zadania wynikające z Programu będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji, na którego czele będzie stał Przewodniczący.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale 10 i 12.

8.3.4. Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie, stąd działania rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym Programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w perspektywach finansowych Unii Europejskiej w latach 2007-2013 oraz 2014-2020. Stanowią one kontynuację i uzupełnienie wcześniejszych projektów. Ponadto wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich projektów pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków, co wzmocni efektywność i skuteczność podejmowanych działań.

Tabela 18. Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich

Perspektywa finansowa 2007-2013				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Indywidualizacja nauczania i wychowania klas I-III w Gminie Bierzwik	90 000,00 zł	76 500,00 zł	Gmina Bierzwik
2.	Komputer w każdym wieku- inicjatywa edukacyjna dla dzieci i osób dorosłych z obszaru Gminy Bierzwik	49 818,00 zł	42 345,30 zł	Gmina Bierzwik
3.	Mali obywatele	346 152,00 zł	249 229,20 zł	Gmina Bierzwik

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

Perspektywa finansowa 2014-2020				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Rozwój usług społecznych na terenie Gminy Bierzwik	529 155,00 zł	449 781,75 zł	Gmina Bierzwik
2.	Termomodernizacja dla mieszkańców Gminy Bierzwik	2 259 750,00 zł	2 259 750,00 zł	Gmina Bierzwik
3.	Rewitalizacja klasztoru Cystersów w Bierzwiku	4 440 300,00 zł	2 886 195,00 zł	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Boskiej Szkaplerznej w Bierzwiku
4.	Przywrócenie dawnej świetności klasztoru Cystersów w Bierzwiku	968 701,95 zł	823 396,65 zł	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Boskiej Szkaplerznej w Bierzwiku

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania

Działania rewitalizacyjne, zaplanowane do wdrożenia w niniejszym Programie, mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie się negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej koreluje z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych;
- funduszy publicznych krajowych;

- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego;
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i funduszy Norweskich;
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przed podmioty publiczne i prywatne.

Warto jest zauważyć, że w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Dodatkowym wsparciem będzie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), który jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Do krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Gmina może korzystać także z funduszy dedykowanych dla województwa zachodniopomorskiego w ramach Funduszy Europejskich dla Pomorza Zachodniego 2021-2027. Kolejnymi możliwościami finansowania działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem udziału interesariuszy procesu jest finansowanie w ramach formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz zaangażowanie do działań organizacji pozarządowych.

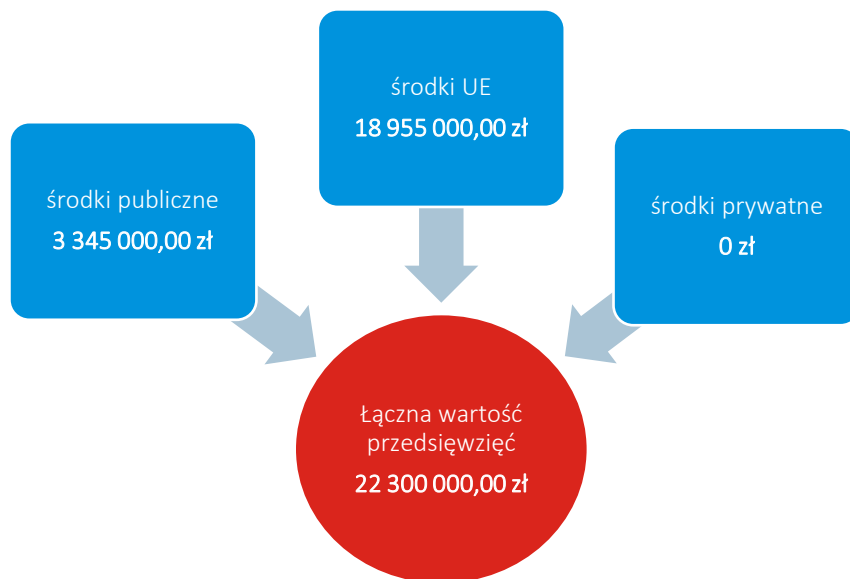
Zakłada się możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Szczegółowe informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania poszczególnych projektów znajdują się w rozdziale 9.

9. Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały ramy finansowe zaplanowanych projektów zintegrowanych wraz z szacunkowymi nakładami finansowymi w podziale na środki publiczne (krajowe oraz środki budżetu Gminy), środki UE oraz środki prywatne. Łączna wartość zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowana jest na poziomie 22,3 mln zł, z czego 3,345 mln zł wydatkowana zostanie ze środków publicznych, w tym z budżetu Gminy Bierzwnik, a 18,955 mln zł finansowana będzie ze środków Unii Europejskiej (zakładając 85% dofinansowania).

Rycina 21 Szacunkowe zestawienie wartości zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami (modułami), jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany moduł. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych projektów zintegrowanych.

Numer projektu	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący przedsięwzięcie	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Szacunkowe nakłady finansowe (zł)			Źródła finansowania
				Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
Planowane zintegrowane projekty rewitalizacyjne							
PZ NR 1	Bierzwnik – poziom wyżej – kompleksowe działania rewitalizacyjne których wspólnym celem jest podniesienie jakości świadczonych usług przez instytucje gminne zlokalizowane w Bierzwniku, podniesienie jakości przestrzeni publicznej i poziomu bezpieczeństwa	Gmina Bierzwnik	13 800 000,00 zł	2 070 000,00 zł	11 730 000,00zł	0	- Budżet Gminy Bierzwnik - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PZ NR 2	Z dziedzictwem w przyszłość - rewitalizacja otoczenia klasztoru cysterskiego, adaptacja do funkcji obsługi ruchu turystycznego.	Gmina Bierzwnik	5 000 000,00 zł	750 000,00 zł	4 250 000,00 zł	0	- Budżet Gminy Bierzwnik - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PZ NR 3	Nasza Świetlica – modernizacja świetlic wiejskich w miejscowościach: Łasko, Breń i Kolsk	Gmina Bierzwnik	3 500 000,00 zł	525 000,00 zł	2 975 000,00 zł	0	- Budżet Gminy Bierzwnik - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
Ogółem			22 300 000,00 zł	3 345 000,00 zł	18 955 000,00 zł	0 zł	-

Źródło: opracowanie własne.

10. Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji

10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik na lata 2023-2033 to dokument operacyjny, oddziałujący na różne obszary funkcjonowania Gminy, realizowany w różnym czasie, we współpracy z różnymi podmiotami, zarówno w trakcie jego przygotowania, jak również podczas realizacji, monitoringu i ewaluacji. Z tego względu wymaga on zaplanowania odpowiedniego systemu zarządzania. Właściwa realizacja Programu zakłada aktywną współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji oraz przyporządkowanie poszczególnym jednostkom konkretnych zadań tak, aby przyniosła ona jak najlepsze efekty.

Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji, odpowiedzialny jest Wójt Gminy. Pełni on rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji, a jego zadania wykonywane są we współpracy z powołanym przez niego organem, którym będzie Zespół ds. rewitalizacji.

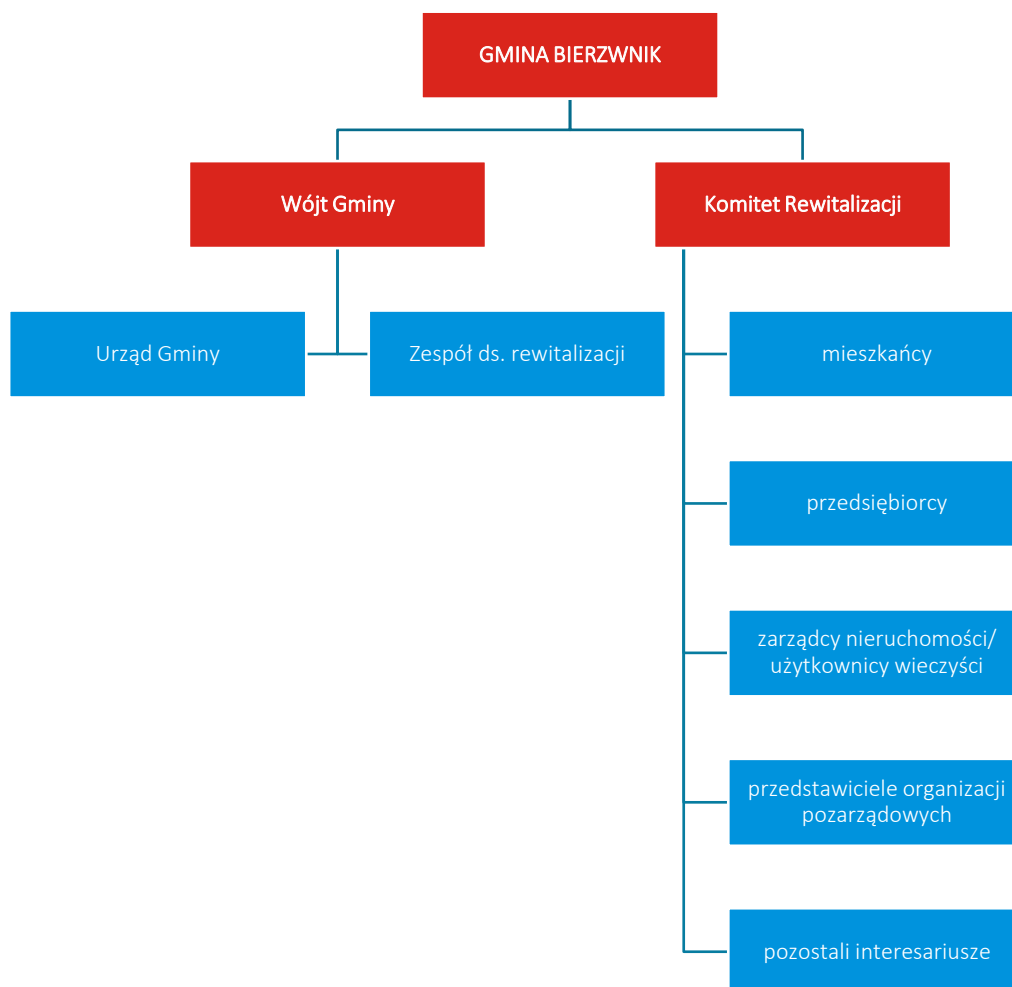
Zespół ten funkcjonował będzie w strukturze Urzędu Gminy, a w jego skład będą wchodzić osoby zaangażowane w realizację założeń Gminnego Programu Rewitalizacji – pracownicy Urzędu Gminy, a także przedstawiciele jednostek organizacyjnych, których dotyczyć będzie realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Do zadań Zespołu należeć będzie:

- koordynacja wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz partnerami społecznymi,
- gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w Gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i przekazywanie ich Komitetowi Rewitalizacji,
- organizacja systemu oceny i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- bieżące informowanie mieszkańców nt. wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zbieranie propozycji zmian do Programu zgłaszanych przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji,
- aktualizacja założeń Programu na skutek przeprowadzonej oceny skuteczności i bieżącego monitoringu Programu.

Zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Gminy zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy oraz sprawuje funkcję opiniotwórczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Gminy Bierzwnik. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Wójta, oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do pozostałych zadań Komitetu należy m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik na lata 2023-2033.

Rycina 22 Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik

Źródło: opracowanie własne.

10.2. Koszty zarządzania

Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Gminie Bierzwnik ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania Gminy i stanowić będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Szacuje się, że łącznie liczba etatów pracowników, którzy będą odpowiedzialni za proces wdrażania GPR wyniesie 7 etatów. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto pracownika Urzędu Gminy w 2021 roku wyniosło 5 118,69 zł, co stanowiło ponad 61 tys. zł całkowitych wydatków na pracownika w skali roku. Oznacza to, że całkowite koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji szacuje się na poziomie blisko 430 tys. zł.

10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik jest programem wieloletnim. Jego okres realizacji wynosi 11 lat. Rok 2023 jest rokiem kończącym prace nad przygotowaniem dokumentu oraz rozpoczynającym realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W tym roku planuje się również powołanie Zespołu ds. rewitalizacji, a w 2024 roku Komitetu Rewitalizacji. Z uwagi na fakt, iż ustawa o rewitalizacji obliuguje do przygotowywania oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych przynajmniej raz na 3 lata, został zaproponowany podział realizacji Programu na 3 letnie okresy. Rok 2033 jest rokiem kończącym Program, w którym zostanie przeprowadzona ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 19. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

2023	2024-2025	2026-2028	2029-2031	2032-2033
Prace nad GPR:	Pierwszy okres realizacji GPR:	Drugi okres realizacji GPR:	Trzeci okres realizacji GPR:	Czwarty okres realizacji oraz zakończenie prac nad GPR:
Uchwalenie GPR	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2024-2025	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2026-2028	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2029-2031	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2032-2033
Powołanie Zespołu ds. rewitalizacji	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2024 (do 24 maja 2025 r.), 2025 (do 24 maja 2026 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2026 (do 24 maja 2027 r.), 2027 (do 24 maja 2028 r.), 2028 (do 24 maja 2029 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2029 (do 24 maja 2030 r.), 2030 (do 24 maja 2031 r.), 2031 (do 24 maja 2032 r.)	Opracowanie rocznego raportu monitoringowego za rok 2032 (do 24 maja 2033 r.), 2033 (do 24 maja 2034 r.)
Konsultacje uchwały w sprawie Komitetu Rewitalizacji	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2024-2025 (do 30 kwietnia 2026 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2026-2028 (do 30 kwietnia 2029 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2029-2031 (do 30 kwietnia 2032 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2032-2033 (do 30 kwietnia 2034 r.) Ewaluacja ex-post realizacji GPR za okres 2023-2033

Źródło: opracowanie własne.

11. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania).

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- warsztaty,
- spotkania,
- wywiady.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom Gminy Bierzwnik,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie Gminy,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie Gminy,
- samorządowi gminnemu,
- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etap diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwniki. Od 17 marca 2023 r. do 19 kwietnia 2023 roku wszyscy zainteresowani mogli zgłaszać swoje uwagi oraz wnioski do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych projektu uchwały wraz z załącznikami, zamieszczono 7 dni kalendarzowych przed rozpoczęciem konsultacji, tj. 6 grudnia 2022 roku w następujących formach:

- na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej,
- na stronie internetowej Gminy Bierzwnik,
- na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Gminy,
- w mediach społecznościowych.

Formularz zgłaszania uwag oraz projekt uchwały wraz z załącznikami oraz Diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik, dostępne były na stronie internetowej Gminy, na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w formie papierowej w Urzędzie Gminy. Wypełnione formularze można było dostarczyć w postaci papierowej lub elektronicznej.

Kolejną formą konsultacji była ankieta w formie kwestionariusza on-line. Badania ankietowe wśród mieszkańców pozwoliły na poznanie opinii dotyczącej problemów występujących w 5 sferach funkcjonowania obszaru zaproponowanego do rewitalizacji. Zebrano 5 ankiet.

Zorganizowano również spotkanie konsultacyjne o charakterze otwartym, na którym omówiono główne założenia rewitalizacji oraz metodykę wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik. Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia własnych wniosków, a także swobodny udział w dyskusji nad określeniem granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Podczas spotkania nie zgłoszono żadnych uwag ani propozycji zmian projektu.

Na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania Gminnego Programu Rewitalizacji, w dniu 15 czerwca 2023 roku odbyły się warsztaty z interesariuszami rewitalizacji m.in. przedstawicielami Urzędu Gminy, jednostek organizacyjnych Gminy (Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Biblioteki Publicznej), stowarzyszeń i jednostek pomocniczych działających na terenie Gminy. Na początku uczestnicy warsztatów zapoznali się z głównymi założeniami rewitalizacji oraz wnioskami, jakie płynęły z diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Część warsztatowa składała się z dwóch modułów pn.: „Gdzie leży problem i co można z tym zrobić?” oraz „Mamy potencjał!”. Zadaniem uczestników było zidentyfikowanie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, wskazanie przyczyn tych zjawisk oraz znalezienie rozwiązań na wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. W dalszej części warsztatów uczestnicy wskazali lokalne potencjały obszaru rewitalizacji.

Ponadto na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania Gminnego Programu Rewitalizacji, w dniu 15 czerwca 2023 roku odbyła się wizja lokalna, podczas której przedstawiciel Urzędu Gminy oprowadził zainteresowane osoby po miejscach, które planowane były do poddania działaniom rewitalizacyjnym, bądź w których widoczne były zjawiska kryzysowe. W trakcie spaceru omówiono pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz wykonano dokumentację fotograficzną wykorzystaną w niniejszym dokumencie.

Na etapie programowania zaproszono interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne.

Rycina 23 Warsztaty diagnostyczne przeprowadzone w ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: dokumentacja fotograficzna warsztatów przeprowadzonych z interesariuszami w dniu 15 czerwca 2023 roku.

Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Przeprowadzono je w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety on-line oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym.

Udział społeczności lokalnej zostanie również zapewniony na etapie wdrażania dokumentu. Za proces wdrażania Programu odpowiedzialny będzie Zespół ds. Rewitalizacji. Z kolei funkcję doradczą, opiniującą oraz monitorującą sprawował będzie Komitet Rewitalizacji. Dodatkowa forma partycypacji społecznej występuje również na etapie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, dla którego prowadzone są konsultacje społeczne.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty adaptacji obiektów do pełnienia nowych funkcji, tworzenia nowych przestrzeni i ich wyposażenia, będą odbywały się wspólnie z jednostkami, które będą odbiorcami poszczególnych działań, co opisane zostało w rozdziale 7.

Wszelkie informacje i raporty o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności m.in. na stronie internetowej Gminy, mediach społecznościowych, lokalnej prasie. Sprzyjać to będzie większej partycypacji społecznej w proces rewitalizacji oraz wpływać na większe zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy.

12. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

12.1. Monitoring programu

Istotnym elementem skutecznego prowadzenia procesu rewitalizacji jest jego monitoring oraz ocena stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba. Za monitoring Programu odpowiadać będzie Zespół ds. Rewitalizacji i prowadzony on będzie w czterech płaszczyznach:

1. monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji (listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nakładów finansowych, przewidywanych rezultatów);
2. monitorowanie stopnia realizacji celów za pomocą tabeli ewaluacyjnej stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego Programu (raz na rok).
3. monitorowanie skutków realizacji Programu poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji;
4. bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu poprzez ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów za pomocą karty oceny projektu/przedsięwzięcia stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego Programu.

Na podstawie powyższych parametrów sporządzany będzie raport monitoringowy (raport z postępów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik na lata 2023-2033), który corocznie przygotowywać będzie Zespół ds. Rewitalizacji we współpracy z Komitetem Rewitalizacji. Sprawozdawczość za dany rok będzie opracowywana do 24 maja następnego roku kalendarzowego.

12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji.

Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki prowadzonemu corocznemu monitoringowi Gminnego Programu Rewitalizacji, a także ocenie skuteczności działań rewitalizacyjnych dokonywanej raz na 3 lata przez Wójta Gminy Bierzwnik przy pomocy Zespołu ds. Rewitalizacji. Dokument ten podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, a następnie oraz ogłaszany będzie na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji.

Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku prowadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik na lata 2023-2033 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie, w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Wójt Gminy Bierzwnik wraz z Zespołem ds. Rewitalizacji w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik na lata 2023-2033, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię, że Gminny Program Rewitalizacji wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto Zespół odpowiedzialny będzie za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad ustalonych przez Zespół. Na podstawie zebranych wniosków, Zespół będzie mógł wnioskować do Wójta Gminy Bierzwnik o wprowadzenie zmian w treści dokumentu.

Ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

13. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Gminy Bierzwnik jest to:

- Uchwała nr XXXVII/208/21 Rady Gminy Bierzwnik z dnia 26 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Bierzwnik na lata 2021-2025;

Z uwagi na charakter planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się zmian w powyższej uchwale w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik na lata 2023-2033.

14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji

Przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacja została przyjęta uchwała w sprawie zasad wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Nie został jednak jeszcze powołany Komitet Rewitalizacji, dlatego zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy o rewitalizacji nie przewiduje się wprowadzenia zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Przewiduje się ewentualną możliwość późniejszego dokonania zmian w Uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego rewitalizacją. Liczebność Komitetu Rewitalizacji może zostać przedyskutowana w przypadku podjęcia zmian w powyższej Uchwale. Ewentualna zmiana uchwały w sprawie zasad wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji następuje w drodze konsultacji społecznych, w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

15. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

Ze względu na specyfikę przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne Gminy, nie przewiduje się ustanawiania Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji.

16. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

16.1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Obszar rewitalizacji, jak i całej Gminy Bierzwnik objęty jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy, przyjętego Uchwałą Nr XXXV/208/2014 Rady Gminy Bierzwnik z dnia 26 czerwca 2014 roku. Na podstawie analizy dokumentu, stwierdzono, że nie wystąpi konieczność wprowadzenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynikających z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik na lata 2023-2033.

Jednocześnie, zwraca się uwagę na zapisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która w art. 10 ust. 2 pkt 14a wskazuje na konieczność określenia w studium obszarów zdegradowanych. W aktualnym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bierzwnik brak jest uwzględnionych obszarów zdegradowanych wyznaczonych uchwałą nr LXV/475/23 Rady Gminy Bierzwnik z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bierzwnik. Wskazuje się zatem na potrzebę uspoźnienia Studium w zakresie określenia obszarów zdegradowanych.

16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W granicach obszaru rewitalizacji dla terenów, na których planowana jest realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego podjęty uchwałą nr XVII/111/2001 Rady Gminy Bierzwnik z dnia 27 kwietnia 2001 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bierzwnik.

Realizacja projektów rewitalizacyjnych nie wymaga uchwalenia bądź zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego znajdującego się w granicach obszaru rewitalizacji. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie zmieni się przeznaczenie terenów określonych w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszają przepisów określonych w tym dokumencie.

17. Załączniki

Załącznik nr 1a: Zasięg przestrzenny przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarze rewitalizacji Bierzwnik

Załącznik nr 1b: Zasięg przestrzenny przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarze rewitalizacji Breń

Załącznik nr 1c: Zasięg przestrzenny przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarze rewitalizacji Kolsk

Załącznik nr 1d: Zasięg przestrzenny przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarze rewitalizacji Łasko

Załącznik nr 2: Tabela ewaluacyjna

Cel	Kierunki działań	Wskaźniki monitorujące	Wartość bazowa (2021)	Wartość docelowa (2033)
Cel 1	1.1. 1.2. 1.3.	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	0,04	0,06
		Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych	25%	12,5%
		Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	31,46	26,5
Cel 2	2.1. 2.2. 2.3. 2.4.	Liczba ob. infr. sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) na 100 mieszkańców	0,05	0,2
		Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	0,27	0,29
Cel 3	3.1. 3.2. 3.3. 3.4.	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej	7285,42 zł	7277,53zł
		Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	8,9	6,4
		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	25,2%	25%
		Liczba osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	71%	67%
		Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (z 3 przedmiotów)	50,5	52,24

Załącznik nr 3: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Nazwa przedsięwzięcia		
Jednostka odpowiedzialna	Wskaż jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia.	
Partnerzy	Wskaż partnerów przedsięwzięcia lub wpisz nie dotyczy.	
Miejsce realizacji	Podaj miejsce realizacji projektu na obszarze rewitalizacji.	
Aktualny status projektu	Podaj aktualny postęp rzeczowy projektu: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”	
Termin realizacji	Planowany	Podaj planowaną datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
	Rzeczywisty	Podaj rzeczywistą datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
Opis realizacji projektu		Opisz zrealizowany projekt oraz zakres zrealizowanych zadań, podaj cel przedsięwzięcia, wskaż jakie problemy rozwiązuje, określ udział interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu i realizacji przedsięwzięcia.
Rezultaty projektu		Podaj efekty zrealizowanego projektu oraz ich wpływ na negatywne zjawiska w szczególności w sferze społecznej, oraz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej.
Nazwa wskaźnika odpowiadająca realizacji projektu i jego wartość	Wskaźnik produktu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika produktu realizacji celów i przedsięwzięć.
	Wskaźnik rezultatu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika rezultatu realizacji celów i przedsięwzięć.
Wartość projektu		Wskaż całkowitą wartość projektu
Poniesione koszty		Wskaż dotychczas poniesione koszty projektu
Dofinansowanie UE		Określ wartość dofinansowania ze środków unijnych
Program wsparcia		Wskaż fundusz, program wsparcia i działanie, w ramach którego został zrealizowany projekt

Spis tabel

Tabela 1 Jednostki analityczne Gminy Bierzwnik	7
Tabela 2 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Bierzwnik	8
Tabela 3 Zestawienie jednostek analitycznych obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Bierzwnik.....	11
Tabela 4. Lista obiektów zabytkowych znajdujących się na obszarze rewitalizacji ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy	19
Tabela 5 Porównanie wskaźników dla sfery społecznej poszczególnych podobszarów rewitalizacji, całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Bierzwnik	20
Tabela 6. Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej poszczególnych podobszarów rewitalizacji, całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Bierzwnik.	27
Tabela 7 Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej poszczególnych podobszarów rewitalizacji, całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Bierzwnik.....	28
Tabela 8. Stan powietrza atmosferycznego w strefie zachodniopomorskiej w 2021 roku	29
Tabela 9 Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej poszczególnych podobszarów rewitalizacji, całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Bierzwnik	30
Tabela 10. Porównanie wskaźników dla sfery technicznej poszczególnych podobszarów rewitalizacji, całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Bierzwnik	37
Tabela 11. Cele i kierunki rewitalizacji	46
Tabela 12. Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji	47
Tabela 13. Opis projektu zintegrowanego nr 1	54
Tabela 14. Opis projektu zintegrowanego nr 2	59
Tabela 15. Opis projektu zintegrowanego nr 3	62
Tabela 16. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych	70
Tabela 17. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.....	71
Tabela 18. Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich.....	72
Tabela 19. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	78

Spis rycin

Rycina 1 Mapa podziału Gminy Bierzwnik na jednostki analityczne	10
Rycina 2 Poglądowa mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Bierzwnik	13
Rycina 3 Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Bierzwnik	15
Rycina 4 Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Breń	16
Rycina 5 Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Łasko	17
Rycina 6 Struktura przestrzenno-funkcjonalna podobszaru rewitalizacji Kolsk	18
Rycina 7 Struktura wieku ludności w podobszarach rewitalizacji i w całym obszarze rewitalizacji	24
Rycina 8 Potwierdzenie wybranych problemów w sferze środowiskowej - wypełnione po brzegi kosze przy wiacie przystankowej w miejscowości Breń.....	30
Rycina 9 Wschodni fragment zespołu klasztornego Cystersów na wzgórzu klasztorne w Bierzwniku	32
Rycina 10 Przystanek Wędrowca, widok wnętrza.....	33
Rycina 11 Park Gminny od strony ulicy Mickiewicza w Bierzwniku.....	33
Rycina 12 Budynek Szkoły Podstawowej w Bierzwniku.....	34
Rycina 13 Budynek świetlicy wiejskiej w Breniu.....	34
Rycina 14 Świetlica wiejska w Łasku	35
Rycina 15 Dawna siedziba OSP w Kolsku.....	36
Rycina 16 Przestrzeń rekreacyjna w Kolsku - boisko do gry w tenisa/ siatkówkę.....	36
Rycina 17 Stan techniczny zabytkowego budynku spichlerza w zespole folwarcznym w Bierzwniku	38
Rycina 18 Ruiny średniowiecznego browaru w zespole klasztorne Cystersów w Bierzwniku	38
Rycina 19 Zabytkowy spichlerz w którym mieści się ekspozycja etnograficzna "Lamus" w Bierzwniku	40
Rycina 20 Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji	45
Rycina 21 Szacunkowe zestawienie wartości zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	74
Rycina 22 Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bierzwnik	77
Rycina 23 Warsztaty diagnostyczne przeprowadzone w ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji	81